

DOMOLJUB.

Slovenskemu ljudstvu v poduk in zabavo.

Ishaja kot priloga „SLOVENCU“ se večer vsak prvi in tretji četrtek meseca. Ako je ta dan praznik, izide „DOMOLJUB“ dan poprej. Cena mu je 80 kr. za celo leto. — Spisi in dopisi naj se pošiljajo: uredništvu „DOMOLJUBA“, Ljubljana, v semeniških ulicah št. 2. Naročnina in inserati pa opravištvu „DOMOLJUBA“ Vodnikove ulice št. 2. — Naznanila se vsprejemajo in plačujejo po dogovoru.

Štev. 5.

V Ljubljani, 1. marca 1894.

Letnik VII.

Kaj je novega po svetu?

Deželni zbori so končali svoje zborovanje. V kranjskem deželnem zboru je to veselo, da se je popustila misel na višjo deželno priklado. Tako se vsaj za letos še ne zvišajo priklade. Kaj bode drugo leto, ne vemo. Nekateri priporočajo, da se naj višje obdači pivo, to gotovo za življenje ni neizogibno potrebno. Mestni poslanci se temu nekoliko ustavljajo, ali mislimo, da se bodo naposled udali. — Koroški deželni zbor je naposled sklenil, da se pokličejo iz Berolina protestantske postrežnice v novo bolnico. Slovenski poslanci in škof zahtevali so, da se pokličejo usmiljene sestre, ali ni nič pomagalo. Liberalci so hoteli protestantske postrežnice, dasi bi usmiljene sestre bile ceneje. Prebivalstvo pa ni posebno zadovoljno s tem sklepom, in zna ravno ta sklep nekoliko pripomoči, da bode na Koroškem poprej konec liberalne slave. Probujati se začenjajo že katoliki po nemških krajih v deželi. — Na Štajarskem je bilo letos deželnozbornsko zborovanje nekoliko mirnejše. Nekateri Nemci so se pritoževali, da je premalo nemških šol na Spodnjem Štajarskem in tožili, da Slovenci hočejo jim vzeti južnoštajarska mesta. Da bi se bolj dramil nemški duh po slovenskem Štajarskem so priporočali, da naj bi se na Dolenjem Štajarskem nastavljali učitelji, ki so se šolali v Gradcu. Zaradi tega so zahtevali, da naj bi se na učiteljskišču v Gradcu za nekaternike učila tudi slovenščina. Vsa stvar ima tudi ta namen, da bi vse boljše učiteljske službe na Štajarskem dobili Nemci. Tudi so sklenili, da bi se na deželni realki v Gradcu učila tudi slovenščina. K temu pouku bi pa lahko hodili tudi odrasli ljudje, zlasti seveda uradniki, da potem dobe spričevala o znanju slovenščine, da bodo mogli dobiti dobre službe v slovenskih pokrajinah. Vse torej meri na to, da izpodrinejo Slovence. Sklenilo se je zopet zidati več krajnih železnic. Na Štajarskem imajo posebno veselje do grajenja železnic. Kaže se pa, da te

železnice ne bodo prinesle blagoslova deželi, ker se mnoge ne izplačujejo. — Na Goriškem so slovenski poslanci vlado parkrat opozarjali na čudne razmere na goriški gimnaziji. Iz nemščine se od slovenskih in italijanskih dijakov toliko zahteva, kakor bi bili Nemci, in zatorej učenja zmagovati ne morejo. Veliko jih propade. Nasledek takemu postopanju je pa, da bode manjkalo domačih duhovnikov, uradnikov in zdravnikov, da se bodo potem Nemci klicali v deželjo. — Predarlskem deželnemu zboru se je bil predložil nov zakon o deželnih lovcih (deželnih bramborcih). Tirolci in Predarlici imajo predpravico, da njih deželna zbora sklepata o deželni brambi. V predarlskem deželnem zboru pa sede v večini dobri katoliški možje. Ti so zahtevali, da bi se pri vojaki tudi posvečevala nedelja, ker se sedaj večkrat ne, in pa da se odpravijo dvoboji mej vojaki, to je grda navada, da se častnika, ki se kaj spreta, potem streljata s samokresoma ali bijeta s sabljama, in si tako opereta svojo omadeževano čast. Pri teh dvobojih pa tudi večkrat katerega ubijejo, kakor se je nedavno v Inomostu prigodilo. Dvoboj obsoja katoliška cerkev in odreka cerkveni pogreb ljudem, ki padejo v dvoboju. Deželni zbor je zatorej zahteval, da bi pri deželnih lovcih ne mogel nikdo biti več častnik, ako se je dvobojeval, ravno tako ne, če je mučil vojake. Ta zahteva je bila povse opravičena, ali višjim vojaškim krogom pa taka zahteva ni ugajala in se je zatorej deželni zbor prej zaključil, predno se je sklepalo o tej stvari. Predarlski poslanci pa baje ne mislijo odjenjati in bodo ravno to zahtevali, ko se znova snide deželni zbor. Tako je tudi moško! — Hudi prepiri so bili v dolenjeavstrijskem deželnem zboru, kjer so krščanski poslanci razsvetljevali čudno gospodarstvo liberalcev, ki tudi pri podeljevanju ustanov in podpor se ozirajo le na politično mišljenje, ne pa na pravo potrebo. Liberalci bi tudi bili radi sebi v prid premenili volilni red,

ali ni šlo, ker nimajo za sklepanje potrebnih četrtin poslancev. — Moravski deželni zbor je sklenil osnovati jedno češko realko, v češkem deželnem zboru so pa Mladočehi skrbeli s svojimi predlogi za zabavo, če tudi so že naprej vedeli, da se odklonijo in se z njimi le čas trati.

Državni zbor se je sešel danes teden. Zboroval bode baje letos do konca maja. Vlada mu morda predloži nov volilni zakon še v tem zasedanju. Vlada bode pa tudi morala razodeti, v koliko se misli ozirati na nas Slovence.

Ogersko. V ogerskem državnem zboru se bode te dni razpravljalo o upeljavi civilnega zakona. Vlada hoče nastaviti posebne uradnike, ki bi poročali ženine in neveste. Čitatelji »Domoljubovi« so morda kaj slišali od starih ljudij, da smo pod francosko vlado tudi na Kranjskem imeli take zakone, poročali so méri (župani.) Seveda so ljudje še potem šli v cerkev se poročiti. Takih zakonov seveda cerkev priznati ne more in se zatoraj upirajo vsi ogerski katoliki civilnemu zakonu. Z novim zakonom bi se državi in ljudem napravili le

novi stroški in nove neprijetnosti. Vse to se pa godi zaradi židov oziroma židinj. Katoliška cerkev ne dopušča zakonov mej kristijani in židi. Upamo, da se katolikom posreči še nevarnost odvrniti.

Italija. Italijanski finančni minister je napovedal, da se vpelje več novih davkov, da se napolnijo državne blagajnice, in nekoliko ponižajo obresti od državnih dolgov. Zaradi poslednjega je velik krik v židovskih kapitalističnih krogih. Novi davki bodo pa popolnoma uničili kmetijski stan.

Francija. Po vsej Franciji se sedaj govori le o anarhistih in bombah. Več ljudij je ubitih oziroma poškodovanih po takih napadih. Policija je že več hudo dodelcev dala pod ključ ali vse dosti ne pomaga. Pokazalo se je pa, da napadovalci niso navadni delavci, temveč ljudje, ki so že precej hodili v šolo. Jasno je torej, da je teh žalostnih dogodkov največ kriva šola brez Boga. Poprej se tudi razmere ne zboljšajo, dokler se šole ne premene. Vsa policija tukaj nič ne bode pomagala, dokler se zlo ne zatre s korenino.

Kaj je novega po Slovenskem?

Kranjsko. Dne 17. febr. umrl je v Ljubljanski bolnici učitelj v Kamni gorici g. Anton Jekovec, 24. febr. pa v Kropi nadučitelj g. J. Kovšca. Svetila jima večna luč! — Pri občinski volitvi v Dobrnjicah so izvoljeni: Župan je Janez Zupančič, svetovalci: Jul. Treo, Anton Kužnik, Jož. Vercé, Jož. Ozimek in Mat. Zupančič. — V Trnovem na Notranjskem je umrl 14. febr. g. Matija Kranjc. Rajni je bil značajan in pošten mož, voren katoličan in več let izvrsten župan trnovski, N. v m. p.! — Na Blejskem jezeru je 12. febr. utonila 12letna deklica M. Piber, ko je šla čez led iz sole domov. — Občinsko volitev v Košanah so imeli 15. febr. Novo košansko predstojništvo obstoji iz sledečih udov redoma kot so bili voljeni: Č. g. Matija Torkar, Fr. Kaluža, Andrej Valenčič, Anton Dovgan ml., Jože Maganja, Fr. Volk, Andrej Maljevac, Janez Malečhar, Matija Ambrozič, Fr. Krebelj, Jože Kaluža, Leopold Dekleva, Fr. Maslo, Fr. Cucek, Jože Volk, Anton Dovgan st., Franc Volk, Jože Požar. Pri volitvi župana se bo pa pokazal tudi duh novega odbora, ki obstoji iz deloma starih, deloma novih udov. — V Naklem je 17. febr. pogorel na Bistrici Jurčkov hlev in pod, na Policah pri Naklem pa Martinova hiša. — Okrajna posojilnica v Radečah ima svoj prvi uradni dan 4. sušca. Shranjevala bo denar po 4½%, in posojevala po 5½%. — Dne 13. febr. je na Vrhu pri Vinici strela vdarila v hišo M. Lavrenčiča v Špeharjih. Ogenj so pogasili o pravem času, tudi kake druge nesreče ni bilo. — Za pogorelce v St. Petru na Krasu je nabral pri dobrotnikih za svoje verne vneti in skrbni kurat g. Ivan Zupan lepo svoto 577 gl. 86 kr. — V Metliki bo od letos naprej semenj, ki je bil do sedaj 20. marca, vršil se vsako leto dne 13. marca.

Iz Ljubnega. (Redkost ali redki slučaj.) Tukajtnji cerkveni ključar, ki je častni posel cerkvenega ključarja mnogo let opravljal na občeno zadovoljnost faranov, z imenom France Skorčič, kmetovalec tu v Ljubnem, zbolel je kmalu po začetku tega leta za želodčnim in črevnim katarom (prisadom), da je dan za dnevom vidno pešal, ter se je dal že konec meseca januarija prevideti s sv. zakramenti za umirajoče.

Omenjeni je oče peterim še živim sinovom in eni hčeri. S svojo skrbno ženo Jero roj. Cvenkel je 41 let živel v lepi krščanski zastopnosti, prizadeval si je svoje otroke vzgojiti v dobre kristijane in čvrste državljane, ter jih vse lepo oskrbel. Najstarejši izmed njih je uradnik v mestnem starejinstvu na Dunaju, drugi ravno tako v Sarajevem, tretji je nadučitelj na Koroskem, četrti posestnik in mesar na Dolenjem Štajerskem, peti pa nastopi za očetom podedovano kmetijo.

Ko se je omenjenemu očetu bolezen znatno shujšala, došli so na dotično naznanilo vsi njegovi sinovi, ter so z materjo (oziroma ženo) njemu ljubeznjivo stregli, ter mu tako s pravo detinsko ljubeznijo olajšali zadnje ure njegovega življenja na tem svetu.

Zadnji dan meseca januarija je postala slabotnost omenjenega tolika, da se je moglo slutiti, da smrt skoraj nastopi. Žena njegova pa sicer že nekoliko bolehná, ki je tudi hudo pljučnico že parkrat dostala, je bila na omenjeni dan še precej pri moči. V ponedeljek 4. febr. na večer zbolí tudi ona nenadoma za pljučnico. Bilo ji je vedno hušje. Mož ležal je že več dni skoraj nezaveden ter se je komaj zavedal bolezní svoje žene. V petek, t. j. 9. febr. opoludne opešale so mu moči toliko, da je bilo misliti, da bo skoraj sklenil. Ravno tako pribajalo

je čez dalje hujše njegovi ženi, ki je tudi res ob 8. uri zvečer v Gospodu zaspala, a četrť ure pozneje ločila se je tudi duša očeta od telesa.

Tako se sme o omenjenih rajnih trditi, da jih se smrt ni ločila, ker sta oba zamrla v teku ene četrť ure. Nepotrebno zdi se mi še omenjati, da je bil pogreb omenjenih v nedeljo popoldne slovesen, in da se ga je pri lepem vremenu vdeležilo mnogo ljudi tudi iz sosednjih farã.

Hvalno mi je omeniti spodbudno vedenje in detinsko iskreno ljubezen omenjenih otrok do svojih rajnih starišev.

Iz Trebnjega se nam poroča: Danes 27. febr. zjutraj ob treh je pogorela hiša, pod in svinjak posestniku Radeljnu na Dolenjih Ponikvah. Zavarovano je bilo. Nalašč zažgano pa tudi. Domači stanujejo v mlinu, zato je bilo vse prazno; kak tujec pa tudi ni spal na podu, ker tam še slame ni bilo, začel pa je goretí skedenj, ki je prav na koncu vasi med veliko cesto in železnico. Lani je pogorel na drugem koncu vasi velik kozolec in pa gospodarsko poslopje na samem stoječe hiše. Če se bo zopet začelo, kakor lani, bode treba oblastim kaj korenitega ukreniti. Nekako izjemno stanje bi bilo potrebno. Z nočjo bi moralo biti vse doma: kedor bi imel nujna pota čez deveto uro, bi se moral oglasiti v vsaki vasi pri županu ali kakem odborniku ali orožniku. Vsak gospodar bi moral vedno vedeti, kje so domači in tujci, katere ima pod svojo streho. To ne bi bila posebna težava, saj je to dolžnost vsakega dobrega gospodarja. Tako bi bilo razvidno za vsakega človeka, kje je bil, ko je začelo goretí, ložje bi se prišlo na sled požigalca in bi se ta tudi ne upal, ker bi bila večja nevarnost, da ga dobé. Lansko leto so bili pozaprlí nekaj sumljivih, pa so jih zopet izpustili, ker se jim ni moglo dokazati. Nekaj težav bi pač bilo pri tem, pa za redne ljudi ne. Zdaj pa morajo redni v strahu biti, čuti, škodo trpeti zaradi nekaterik porednežev. Marsikateremu gospodarju pa bi še prav prišlo, ker bi ložje krotil svoje hlapce in sinove, in marsikateri truden človek bi imel mir vsaj po noči.

Iz Sanobora, 25. febr. Gotovo se bo marsikateri spoštovanih »Domoljubovih« bralcev pri imenu Sanobor spomnil vinorodne Hrvatske in Samobora, kamor je svoje dni hodil kupovat vino. Vino imamo tudi pri nas in sicer dobro pitno, dobremu Dolenjcu ali lahkemu Hrvatú podobno. Kdor se je privadil Dolenjca ali lahkega Hrvata, ta naj se preskrbi s Sanoborcem in prepričani smo, da bo tudi pozneje od nas vedno kupoval. Naša vas spada pod Colsko duhovnijo, ker leži v sredi med Vipavo in Colom, torej bolj v hribih, nima pa naše vino nič onega vipavskemu vinu lastnega okusa. Lansko leto smo prodali mnogo vina, letos ga imamo več in ga zato damo ceneje, namreč liter po 12 in 13 kr. — Za našo podružno cerkev sv. Danijela, katero smo leta 1875. prezidali, letos pa smo dobili dva nova kipa, sv. Antona in sv. Neže. Izdelal ju je mladi pa nadarjeni podobar A. Repič iz Vrhpolja, kateri bo, ako najde podporo, da se

bo mogel še bolj izobraziti — sedaj je na dunajski akademiji, še čast delal svoji domovini.

Goriško in Primorje. Dne 13. febr. je tresčilo v Pliškovići pri Komnu na Krasu v zvonik in cerkev; strela je napravila škode nad sedem tisoč goldinarjev. — Primorski romarji so 15. febr. odrinili v Rim ter so bili 19. febr. pričujoči pri papeževi sv. maši v cerkvi sv. Petra. — Blizu Vidma so zaprli posestnika And. Sabotiga, ker so našli na njegovi njivi zaboječek, v katerem je bilo 38 ponarejenih naših petdesetakov. — Za škofa na otoku Krku je imenovan preč. gosp. Andrej Štrk, župnik stolne cerkve v Trstu. Krčani so veseli novega škofa. Bog ga blagoslavljaljaj mnoga leta!

Štajersko. Iz celjskega okraja. (Nekaj o bralnih društvih) Vsak razumen človek mora priznati, da je potrebno, naj se kmečko ljudstvo izobražuje: da čedalje bolj napreduje pri vsaki dobri stvari, ter si vedno več pridobiva prave krščanske omike. V ta namen pa med raznimi sredstvi največ pripomore dobro berilo. Velike zasluge si pridobijo oni domoljubi, kateri se trudijo z besedo in dejanjem, da kolikor mogoče, veliko število dobrih knjig in časopisov med ljudstvo spravijo. V prvi vrsti bi seveda želeli, da bi se dalo to doseči, da bi z malo izjemami vsaka slovenska hiša imela Mohorske knjige. Res je hudo za denar, zlasti sedaj v zimskem času, a boljše je izposoditi si jeden goldinar, kakor pa biti brez mohorskih knjig. Potem naj bi se v vsaki župniji ustanovilo katoliško bralno društvo z namenom: po dobrih časopisih razširjati in utrjevati med ljudstvom katoliško, narodno in gospodarsko zavest. Za vbožne ljudi naj bo mala letnina (n. pr. 40—60 kr.), da lahko vsak pristopi. Da pa bralna društva v resnici narodu koristijo, je potrebno, da naročajo le iste časopise, kateri so uredovani po geslu: »Vse za vero, dom, cesarja!« Ako bi ljudstvo po slabih knjigah in časopisih, (katerim je vera zadnja stvar), izgubilo spoštovanje do cerkve in potem tudi najdražji zaklad: sv. vero, bi postalo pri vsej izobražbi nesrečno. S kakoršnim berilom se človek največ bavi, takih nazorov se rad tudi navzame. Navadno isti ljudje, kateri čitajo dan na dan le samo posvetne književne proizvode, zabredejo sčasoma v zmoto in slepoto ter dobijo krive nazore.

Naj se torej tudi listi nabožne vsebine, kakor so »Cvetje«, »Danica« itd. med ljudstvo razdeljujejo, da se navzema blažilnega duha sv. vere. Dalje je potrebno, da katoliška bralna društva večkrat prirejajo društvene shode, da se ljudje v nemajo za dobro stvar; napravljajo pa se lahko z malimi stroški — saj godba ni neobhodno potrebna. Razni podučni govori, lepo, dostojno petje in kaka nedolžna, spodbudna igra zadostuje. Kar zadeva narodno petje, naj se nikoli in nikjer ne poslužuje kakih spodtakljivih, nenravnih pesmi; tudi je boljše nobene igre ne imeti, kakor pa, če se žali pri tem verski ali npravni čut slovenskega ljudstva. Posebno pa naj se ne prirejajo take veselice in zabave, pri katerih bi se plesalo do »ranega jutra«. Ples je čestokrat grob npravnosti in poštenosti. Kdor nevarnost ljubi, se v nevarnosti pogubi. Nekateri časopisi prinašajo vzlasti v predpustnem času

celo vrsto vabil na «plesne venčke» in razne zabave. To je slabo znamenje časa. Človeku se srce užali, ako premišljuje to duševno slepoto ljudstva (zlasti po mestih in trgih): nebrigajoč se za božje zakone drvi naprej v pogubo. Tudi Bogu je dopadljivo, da se razveseljujemo; pa nikakor ni dovoljeno, da bi svoje veselje iskali v pregrešni radosti. Saj si lahko napravljamo tako veselje, katero ni nasprotno ne božji volji, ne zdravi pameti in človeški dostojnosti. — Deželni zbor je vsprejel predlog, naj se občina Slatina razdeli v dve: Kopalisce Slatina in Okolica Slatina. Vzrok te razdelitve je bojda propad nekaterih slatinskih velikašev pri zadnji občinski volitvi in sulvereinska šola, katere sedanja občina noče, pač pa bi jo rada nova Kopalisce Slatina. — Zanimivo je, da se je v dež. zboru sprejel predlog dr. Starkela, naj se vpelje na graški realki poduk slovenskega jezika ne le za dijake, nego tudi za uradnike, zdravnike itd., da da se pozneje morejo med Slovenci nastaviti. Veseli nas, da gospodje uvidevajo, da je med nami treba slovenščine uradnikov. — Gospodarsko društvo v Radvanji pri Mariboru je dobilo od dežel. odbora 50 gid. podpore. Še podpirajo tudi slovenska društva? — Dvorni svetovalec pri namestniji blagor. gosp. Rudolf grof Chorinsky je odlikovan z viteškim križem Leopoldovega reda. — Visoka namestinja je potrdila predložena pravila za bralno društvo na Dobrni. V nedeljo 25. febr. se je izvolil stalni odbor, da je društvo takoj začelo svoje delovanje; po Veliki noči pa namerava prirediti osnovno veselico. Bralna društva se snujejo tudi pri sv. Antonu v Slov. goricah, na Hajdini pri Ptujju in pri Negovi. — Za celjsko mestno župnijsko cerkev, katera je bila lani popolnoma prenovljena, je kupil župljan Valentin Zupanc iz Zg. Hudinje za 1600 gid. sv. križev pot. Slikala ga je gospa Karolina Sahwach v Gradcu. Strokovnjaki krasno delo zelo hvalijo. — V predmestni župnijski cerkvi sv. Magdalene v Mariboru je bila 28. jan. krščena 22letna rejenka železniskega uradnika gosp. Wojta. — Živinske soli pride od marta do septembra za kakih 500 občin čez 1 milijon kilogramov. V Studencah pri Mariboru se je hotela neka ženska z žveplenkami zastrupiti. Pravočasna zdravniška pomoč ji je rešila življenje. — Umrl je čast. g. Martin Sattler, župnik v Majšpergu. Ondotni g. kapelan Martin Zekar je postal provizor. — Umrl je 18. febr. v Ptujju obče član mešan g. M. Planinšek. Z njim so pokopali moža poštenjaka stare korenine, vzgledno-pobožnega kristijana in iskrenega Slovenca.

† **Janez Juvanec** V Planini je dne 26. t. m. umrl gospod Janez Juvanec, učitelj v pokoju. Rojen je bil 4. aprila 1816 v majhnem selu Hrustovo, župnije velikolaške. Služboval je kot učitelj v svoji rojstni župniji Velike Lašče, potem na Uncu, v Št. Vidu nad Cerknico, v Planini in v Logatcu. V pokoju je živel v Pla-

nini, kjer je, dokler so moči dopuščale, opravljaj službo občinskega tajnika: bil je zelo spreten v uradovanju. Leta 1852 se je v Laščah poročil s svojo bivšo učenko Marjeto Stritar, katera mu je povila 7 sinov in 5 hčera. Umrl je vsled starosti, brez bolečin, do zadnjega pri zavesti, pobožno pr jemši svete zakramente, ves udan v voljo Najvišjega. Rajnik je bil vesten učitelj, vnet za svoj poklic, zvest sin svojega naroda in svete katoliške cerkve, skrben oče svojim otrokom, katere je neizrečno ljubil in razven jednega — dijaka — vse pošteno preskrbel. Zadnja tri leta je bil zelo opešal, čital je le še časnike in molil. Vsak dan si videl blagega starčka, snežno-belih las, s povešeno glavo, mašno knjižico v žepu, hiteti v cerkev. — Duša blazega rajnika na veke živi! zaslužno plačilo!

Sklep slovesnosti 50letnice Leona XIII. Rim 18. febr.

Danes praznujemo v Rimu zadnji dan slavnostnega leta v spomin na 50letno škofovanje sv. Očeta Leona XIII. Sv. Oče so dopoldne ob 9^{1/2} uri brali sv. mašo pri sv. Petru. Zbralo se je silo ljudij. Že ob 7^{1/2} uri se je okrog velikega oltarja in po sredi cerkve vse gnetlo in trlo. Ob slopovih, ki podpirajo kupolo, postavili so odre za odličnejšo gospodo; v srednji ladiji za velikim oltarjem (veliki oltar stoji pod kupolo, kjer se križata glavna in prečna ladija) so bile 3 vrste stolov: prva vrsta sedežev je bila pripravljena za kardinale, druga za škofo in kanonike, v tretji vrsti pa so na desni sedeli poslaniki tujih držav, na levi pa rimske plemenite rodbine. — Goriski romarji so dobili dober prostor.

Ob 9^{1/2} uri so zabučalo trombe na balkonu nad velikimi vrati, in iz prve kapele v desni stranski ladiji se je začel pomikati slavnostni sprevod. Ko so se prikazali sv. Oče, zadonelo je iz tisoč in tisoč prsij: Živi Leon XIII.! Živi Leon XIII. se je razlegalo po prostranem božjem hramu, in doli iz kupole je odmevalo: Živi Leon! — Sv. Očeta so nesli visoko na prestolu. Imeli so na sebi mašno obleko, na glavi mitro. Ko so dospeli do oltarja sv. Petra, začela se je takoj tiha sv. maša. Pri maši so stregli kanoniki sv. Petra. Kardinale so bili mej sv. mašo na svojih prostorih, le po darovanju in po zavzivanju so šli trije k oltarju, da so stregli sv. Očetu, ko so si umivali roke. — Peli so pevci sikstinske kapele.

Po sv. maši so sv. Oče slekli mašno obleko in deset minut tiho molili klezé ob grobu sv. Petra. Potem so si ogrnili pluvijale in krepko zapeli: «Te Deum laudamus». Ko so odpeli še molitve, usedli so se na prestol; na glavo so jim djali tujaro. Spremistvo se je razvrstilo v red, in sprevod je šel po sredi cerkve nazaj v Vatikan. Prišedši izpod kupole v glavno ladijo, je sprevod obstal; sv. Oče so vstali s prestola, vspeli roke proti nebu in delili blagoslov «Urbi et orbi». Po vsej cerkvi pa se je znova razlegalo: «Bog živi Leona!» F. U.

Cerkev in šola.

Postni pastirski list

prevzv. knezoškofa ljubljanskega.

Vir sreče in raznovrstnega veselja, pa tudi vir pogube in raznovrstnega trpljenja more postati družina svojim članom, in to ne le za čas, ampak tudi za večnost. Saj je znan pregovor: „Mlado delo, stara navada“; ali kakor isto izraža sv. pismo: „Pregovor je: Mladenič, vajen svoje poti, tudi v starosti z nje ne stopi.“ (Prov. 22, 6.) A družina je tista, na katero je človek pred vsem navezan, bodisi gledé svojih telesnih, bodisi gledé svojih duševnih potreb: navezan na očeta, na mater, ki kot njegova prva učiteljica in vzornika v njem nekako v duševnem pomenu nadaljujeta svoje življenje.

In kako preširljiv in vstrajen je ta poduk starišev. Združuje se pri njem veljava in ljubezen učiteljica z dovtetnostjo in hvaležnostjo učenca. Tukaj ne deluje le minljiva beseda, ampak ob enem tudi živi vzgled starišev, da najmogočnejše vpliva na duha in srce otrokovo. Temu poduku ni še treba boriti se z zmotami in predsodki, marveč odprta je še pot; in verno, s polnim zapanjem, da, z nekim svetim spoštovanjem vsprejme nedolžno otroško srce vaše, karkoli sliši od svojih starišev, karkoli na njih vidi in opaža. „Mora biti resnično, mora biti dobro; ker oče, mati so rekli ali storili“ — tako misli in sodi otrok.

Se je li torej čuditi, da to, kar se je človek naučil v svojih prvih letih, kar se je naučil v svoji mladosti, naučil od očeta in matere, in kar se je od njih navadil — da se to kaže tudi v njegovih poznejših letih zopet in zopet in z nekako silo? Kakor oče, kakor mati, tako več ali manj tudi sin, in tako hči. Vzgoja in red, strah božji in pobožnost v družini: in vzgoja in red, strah božji in pobožnost preide navadno — izvzemši, ako vplivajo tuji pogubni vplivi — tudi na otroke.

Tako je torej družina odločilnega vpliva na poznejšo osodo svojih domačih, pa ne le na osodo le-teh, ampak tudi vseh tistih, ki ž njo občujejo, in s katerimi ona občuje. Ko bi imeli pridne, dobro urejene družine, v katerih vlada strah božji, pobožnost, medsebojna ljubezen in potrpežljivost, podložnost in pokorščina — kako hitro bode vse drugačno življenje med sosedi, življenje v občini, in družabno življenje sploh; vse drugačno, pravim, kakor je vidimo dandanes tolikokrat!

Ako je pa toliko ležeče na družini, v kateri se kdo rodi in preživi svoje mladostno življenje, kaj sledi iz tega? Sledi, da se mora pred vsem gledati na to, kaka je družina. In tu se sedaj vpraša: Kakšne naj so družine, da bodo svojim članom vir blagoslova? Odgovarjam in

pravim: Biti morajo živa podoba najsvetejše družine, ki je kedaj živela na svetu, podoba Jezusa, Marije in svetega Jožefa.

1. Že pri ustanovljenju družine bodita tistima, ki hočeta stopiti v sveti zakonski stan, Marija in Jožef vzor. Zares, ako evangelist s posebnim poudarkom Marijo imenuje „devico“ (Luk. 1, 27.); ako jo angelj pozdravlja kot „milosti polno“, s katero je Gospod in katera je našla posebno milost pri Bogu (ibidem 1, 28. 30); ako Marija v strahu in sveti skrbi za svoje devištvo vpraša: „Kako se bo to zgodilo (da postanem mati), ker moža ne poznam“ (ibidem v. 34); ako dalje sv. Jožefa Bog sam proslavlja kot „pravičnega“, svetega moža (Matth. 1, 19): leži pač v vsem tem globok nauk, kako se je vesti vsem tistim, ki hočejo stopiti v zakonski stan. Poti v ta stan naj jim ne pripravljata greh, in v zakon naj jih ne silijo nasledki pregrešnega življenja. Namen poročiti se ne sme razrahljati vezi nežne sramožljivosti med njimi, ali pa celó raztrgati je z grehom. Nasprotno, kolikor nevarnejši utegnejo biti taki časi za dušo, toliko bolj naj se držé Boga, da Bog tudi nje drži ter obvaruje vsakega greha; toliko zvesteje in vestneje naj hodijo v njegovi najsvetejši pričujočnosti; toliko gorečneje naj iščejo v svetih zakramentih milost božjo, da ž njo okrepečani in spremljani vsak čas: pred sv. zakonom in v svetem zakonu, živé sveto, pravično in Bogu dopadljivo življenje. Kak lesk nežne krepostnosti je razpet nad zaročenci, ki tako živé, in kako poročstvo za dober in srečen zakon daje tako življenje! S kolikim spoštovanjem, in rekel bi, s častjo se sprejmeta drug drugemu pred altarjem, kakor iz rok Boga najsvetejšega, kateremu sta vsak čas, in tudi v zaročenem stanu, vestno služila in zvestobo ohranila! Kako si bodeta iz ljubezni do istega Boga drug drugemu držala zvestobo v svojem novem stanu ter se drug drugemu spodbujevala k dobremu, ko sta že poprej se tako resno varovala medsebojnega pohujšanja! S koliko skrblijivostjo in vestnostjo bodeta — in to je glavni namen sv. zakona — vzgajala svoje za nebesa, in tako privedla novih čestilce Bogu, katerega sta sama in že pred svojo zvezo tako odkritosrečno častila! Dobri zakoni pravijo, sklepajo se v nebesih; zatorej vi vsi, ki mislite na ta stan, živite tako, kakor sta živela Marija in sv. Jožef: sreca kvišku proti nebu!

Toda tukaj moram nekaj omeniti, kar mi napravljata težke skrbi in velike bridkosti. To je obžalovanja vredna stvar, da neredko celó mlada dekleta, hrepeneča po zakonu, zapusté domovino, in čisto same nastopijo daljno daljno potovanje v Ameriko, poiskat si ondi moža po svoji želji

in sv. Jožef, v svoji sredi, v svojih družinah. Enaka živa vera v Jezusa Kristusa in njegovo cerkev, enako otroško upanje, enaka dejanjska ljubezen mora nas posvečevati in že tukaj ž njim družiti, ako hočemo biti kedaj tudi v nebesih v zveličanju združeni ž njim, in po njem združeni med seboj.

3. Pa ne le z ozirom na večnost, ampak tudi za družinsko življenje tukaj na zemlji je potrebno, da biva Jezus Kristus v družini. — To, kar družino prav za prav še le združi in v čemur obstoji življenje družine, je ljubezen in edinost med domačimi. Daj bogastva, kolikor hočeš, vzemi pa ljubezen in složnost — in imaš pri vsej sreči nesrečno, ubogo družino. Nasproti pa, naj pride revščina in pomanjkanje vsake vrste, daj pa srca, ki se med seboj umevajo, ljubijo in pomilujejo — in imaš družino, ki vsaj medsebojne tolažbe ne pogreša. Kjer manjka ljubezni in složnosti med možem in ženo, med stariši in otroci, ondi manjka pač tudi vsako družinsko življenje. Mesto da bi udje družin skupaj držali, teži velikoveč vse na dvoje, razrabljavajo se bolj in bolj družinske vezi, da, neredko raztrgajo se celo popolnoma.

Česa pa je treba, da zavlada v družini ljubezen in edinost? Jaz pravim: Jezus mora v družino; Jezus mora, kakor v sveti družini, tako bivati tudi v naših družinah. Posebno pa je Jezus v najsvetejšem zakramentu presv. rešnjega Telesa, kjer naj se čutijo vsi udje družine domače in kjer naj se radi ahajajo. Ker, če je ljubezen in edinost tisto, kar daje družini življenje, tedaj je pač srce včlovečenega Boga v najsvetejšem zakramentu zmožno, vsem domačim vdihniti enega duha, dati eno srce.

Da se neskaljena ohrani ljubezen in edinost, treba je ravnati se neprestano po besedah apostolovih: „Alter alterius onera portate“, „nosite bremena drug drugega, in tako boste izpolnili postavo Kristusovo“ (Galat. 6, 2), postavo medsebojne ljubezni. Toda za skupno prenašanje in pretrpljenje slabostij in nepopolnostij, bridkosti in težav treba je dalje darov potrpežljivosti, prizanesljivosti, ponižnosti, zatajevanja, premagovanja samega sebe, velikodušnosti itd. In zlasti v zakonu, v družini, je tisoč slučajev, kjer se je treba zatajevati in premagovati zopet in zopet, zdaj bolj, zdaj manj, tako, da se vsled tega ne redko prelomi zakonska zvestoba, ali da včasih jeden zakonski drug obupno zapusti, da bi mu ne bilo treba dalje prenašati neznoznega gorja. Sedaj pa premislimo: Ali ni ravno božje in človeško srce Jezusovo v najsvetejšem zakramentu ono središče, v katerem nahajamo vse našete čednosti: požrtvovalnost, ponižnost, velikodušnost, kratko, vsestransko zatajevanje samega sebe in ljubezen do bližnjega, vse te čednosti, kakor v enem ognju združene in vtelesene? Zato pravim: Prav Jezus

v najsvetejšem zakramentu je tisti, ki more osladiti vse raznovrstne križe in težave, katere je treba v družini tolikrat darovati na ljubo ljubezni in edinosti.

Kaj je bilo, kar je oslajalo sveti družini njene težave? Ker je tudi sveta družina morala prenašati težave, ne sicer zato, da si ohrani in vzdrži medsebojno ljubezen in edinost, pač pa zaradi marsikaterih drugih vzrokov. Ker je bila Marija brez greha in milosti polna, sv. Jožef pravičen in svet, pač ni mogla ljubezen in složnost med njima le količkaj se omajati. To bilo je popolnoma izključeno. Toda premagovanja v drugem oziru bilo je tudi pri tej najsvetejši zvezi dovolj. Da je kraljevi rod Davidov, iz katerega sta izhajala Marija in Jožef, tako silno obubožal in da ju je vsled tega vse preziralo in zaničevalo, da sta živela v največji revščini in potrebi, to bile so velike žrtve in težave. Da Gospodu nebes in zemlje in njegovi deviški materi pri njegovem vstopu na ta svet ni bilo mogoče dati na razpolago boljšega, kot boren hlev, to bila je velika bridkost. Strašno prerokovanje Simeonovo pri darovanju Jezusa v tempeljno, beg v Egipt, zguba dvanajstletnega Jezusa — vse to so bili veliki križi in težke žrtve, ki so bile sveti družini naložene. In kaj je bilo, kar je vse te križe in težave oslajalo? Kaj je naklonilo sv. Jožefa, da je vstrajal v betlehemskelem hlevu in na begu v Egipt pri Mariji in njenem detetu? Kaj je njemu, izhajajočemu iz kraljevega rodu, potisnilo v roke tesarsko sekuro, da jo je vihtel pogumno, da celó veselo za sveto družino? Kaj je podelilo Mariji čudovito moč, da je nosila duhovni meč, katerega ji je zasadil starček Simeon, v svojem srcu, kamor se je tem grozoviteje zadiral, čim bolj se je približevalo dopolnenje prerokovanja? Kaj je krepilo oba pri teh križih in težavah? To bil je Jezus, veselje Marijino in Jožefovo; pogled na še veliko večje žrtve in križe, katere je vzel Jezus na-se s svojim včlovečenjem ter je nosil neprestano od zibel do groba.

Tako, predragi v Gospodu! morejo se tudi naše žrtve posladiti le po Jezusu Kristusu. In zato rečem še enkrat: Jezus mora v družino. Ondi, kjer je Jezus nekako srce družine, zlasti, kjer ga domači pri sv. obhajilu radi sprejemajo v svoje srce, ga gledajo v njegovi ljubezni ter posnemajo v njegovem brezmejnem zatajevanju — tam je res srečno družinsko življenje. Ker eno srce in ena duša s Kristusom, so eno srce in ena duša tudi med seboj.

4. Kakor se ljubezen in zvestoba, mir in edinost naseli za stalno, in vkljub vsem posvetnim spremembam le ondi, kjer Jezus ni tujec v družini, tako se tudi le ondi izpolnjuje najvažnejša dolžnost, ki jo stariši imajo. Ta dolžnost je krščanska vzgoja otrok. Taki stariši namreč vedó, da jim otroci niso toliko v last dani, nego le v

skrb izročeni, kakor blapcem v evangeliju talenti, izročeni v ta namen, da si pridobé ž njimi dvojen dobiček. Po krščanski vzgoji svojih otrok naj se stariši v njih nekako podvojé, in naredé tudi iz njih to, kar morajo biti sami: globoko-verne, vestne kristijane, ki se zvesto drže Jezusa in njegove cerkve. To je dolžnost in naloga starišev. Kakor je bil poklic svete družine ta, da je bil po njej Jezus vpeljan v ta svet, tako je tudi naloga vsake družine ta, da se po njej vpelje Kristus v nedolžno otroško sree.

To resno in velevažno nalogo pa more izvrševati le tista družina, v kateri živi Kristus po živi veri in dejanjski ljubezni. Ali pa, bode li mogoče ondi, kjer je vse brezbrizno za Kristusa in njegovo cerkev: kjer oče ali mati sama ne verujeta, ali vere dejanjski ne držita — ali bo mogoče ondi, kjer je vse otrpnelo v ledenem mrazu, vneti toploto in obuditi novo veselo življenje?

Kako vse drugače je v verni družini, kjer vera ne tiči samo v razumu, ampak se vglobi v sree in prodere v življenje! Tukaj se pozna in poslušá ljubeznivo povabilo Kristusovo: „Pustite otročiče, naj pridejo k meni, in nikar jim ne branite.“ (Marc. 10, 14). In malim ne le ne branijo, ampak je vodijo veselo k Zveličarju s tem, da je sami in kar najbolj zgodaj mogoče podučujejo v sveti veri in čujejo nad izpolnjevanjem božjih in cerkvenih zapovedij; da je vadijo v molitvi in po vzgledu Marijinem in Jožefovem jemljó seboj v hišo božjo; da je že od najnežnejše mladosti napolnijo s spoštovanjem in ljubeznijo do cerkve in njenih služabnikov, ter je navajajo, njihovo besedo, kakor je volja in zapoved Kristusova, verno vsprejemati, njihove opomine voljno poslušati in zakramente z gorečnostjo in svetim spoštovanjem iz njihove roke prejemati. V takih družinah poznajo pa tudi žuganje Gospodovo: „Gorje človeku, po katerem pohujšanje pride“ (Mat. 18, 7), in zato neprestano s skrbnim očesom pazijo na mladino, ter čuvajo kar najskrbneje na to, da se ji ne daje nikako pohujšanje, ne od očeta in matere, ne od starejših bratov in sestrá; ne od domačih, ne od tujih, ne v hiši, ne zunaj hiše; ne z besedo, ne z dejanjem; ne z brezverskimi ali nenravnimi govori, ne s slabimi časniki, spisi in knjigami; ne z zaničevanjem in zasmehovanjem cerkve in duhovnikov, ne s kregom in preprirom, ne s preklinjevanjem in zmerjanjem, ne s pijančevanjem in razuzdanostjo, ne z zapeljevanjem in napeljevanjem v greh. V takih družinah se ne primeri, kar se dogaja dandanes žalibog v tolikih družih. Tam ne podirajo stariši sami s svojimi besedami in vzgledi, kar se je sezidalo pri krščanskem nauku; tam ne silijo otroka, prelomiti postno postavo; tam ga ne zadržujejo od spolnovanja zapovedi, ki ukazuje posvečevanje nedelj in praznikov; tam mu ne obtežujejo na vse mogoče na-

čine, še manj mu onemogočujejo vsprejem svetih zakramentov in to celo o velikonočnem času itd. Tam so velikoveč stariši, ki z lastnim vzgledom potrdijo, kar uči veroučitelj v šoli in v cerkvi. Ko se trudijo, v svojem obnašanju biti živa podoba Kristusova po besedah apostolovih: „Živim, pa ne več jaz, ampak Kristus živi v meni“ (Galat. 2, 20), vsajajo prav s tem tudi v sree svojih otrok Kristusa ter skrbé zanj, da v duhovnem pomenu, z rastočo vero in ljubeznijo v njih raste in se okrepi in razvije „v popolnega moža“, kakor pravi apostol (Ephes. 4, 13). Če tako ravnaajo, so stariši res roditelji v višjem pomenu, ker ne preskrbé svojim otrokom le mišljivega in posvetnega življenja, ampak tudi večno nebeško življenje.

O pobožnih pastircih pripoveduje sv. pismo: „Prišli so hité (v Betlehem), in našli Marijo in Jožefa in dete“ (Luc. 2, 16.); in o svetih treh kraljih: „Našli so dete z Marijo“ (Math. 2, 11.). Tako naj bi pač bilo tudi v vsaki družini: stariši s svojimi otroci: z drugimi besedami: stariši skrbni za sree svojih otrok, otroci veseleči se varstva svojih starišev. A ne le pozemeljska ljubezen, ampak višja nadzemjska ljubezen, ki izvira iz ljubezni do Jezusa, veže naj vse. Ljubezen starišev do njihovih otrok bodi odsev ljubezni Marijine in Jožefove do Jezusa, ljubezen otrok do starišev pa odsev ljubezni Jezusove do Marije in sv. Jožefa. — Ako se pa primeri, da otrok zaide na kriva pota in se začne zgubljeti, o tedaj naj stariši ne mirujejo in ne počivajo, dokler ga ne najdejo in ne pripeljejo nazaj na pravo pot. Ko se je dvanajstletni Jezus zgubil svojim starišem, so le-ti vedeli, da on kot pravi Bog ne more trpeti škode na svoji duši. In zares, našli so ga na svetem kraju, v tempeljno Gospodovem. In vendar s koliko bridkostjo in žalostjo sta ga iskala! (Luc. 2, 44 sequ.) Ravno tako, da, še veliko bolj morajo iskati stariši in moliti, dokler ne najdejo zopet in ne pridobé za Gospoda svojega otroka, zgubljenega ne telesno, ampak dušno. Na tak način pokažejo, da so res krščanski stariši, stariši, ki se bolj bojé dušne, kakor telesne smrti svojega otroka!

5. Kakor za krščansko vzgojo otrok, tako nam je sveta družina tudi kažipot, kako se vaditi v krščanski pokorščini. To je čednost, na kateri sloni sreča in blagostanje vsake še tako velike, pa tudi vsake še tako majhne družbe, in torej tudi sreča družine. V naših časih, ko svetne postave v raznih rečeh proglašajo za pravico biti nepokoren Bogu in mu ne dati, kar je božjega, in ko se posledice teh postav prav močno kažejo ne samo v cerkvenih zadevah, ampak tudi v drugih; v naših časih, ko je posvetna moč in veljava — zares silna, ako se gre zoper neoboroženo cerkev — dostikrat vendar tako slaba, ako je treba ustavljati duha nepokorščine, razpada in upora; ko

na mesto postavne oblasti preti stopiti trinoštvo — v teh naših časih pač res ni treba še le dokazovati, kako važna in potrebna je pokorščina. Le kjer je pokorščina, tam je tudi red; brez pokorščine pa je povsod upor in razpad! —

To čednost pokorščine uči nas sveta družina, in v njej zopet prav posebno Jezus Kristus. Ko sta se Jožef in Marija vsled ljudskega štetja, ukazanega od cesarja Avgusta, vkljub največjim težavam in najneugodnejšemu letnemu času napotila v Betlehem; ko se je Marija pri darovanju Jezusa v tempeljnu podvrgla Mojzesovi postavi očiščevanja, ko je Jožef na povelje angelovo takoj v pozni noči in brez godrnjanja vstal, vzel seboj Jezusa in njegovo mater Marijo ter jo rešil v Egipt; ko se je potem na zopetno povelje angelovo iz Egipta povrnil ter šel v Nazaret — kaj je bilo vse to družega, kot pokorščina, z največjimi težavami in trudi združena pokorščina do Boga, kakor tudi do duhovske in svetne gosposke? In ko sta Jožef in Marija potovala vsako leto v Jeruzalem, obhajati velikonočni praznik, čeprav sta imela Jezusa, Sinu božjega v svoji sredi in sta zato vsak dan iz božjih ust slišala besedo božjo, in s tem, kar sta Jezusu storila, v pravem pomenu služila Bogu samemu — kaj je bilo to družega, kot živ vzgled za nas, kako tudi mi v duhu pokorščine posvečujemo nedelje in praznike? — In ona velika beseda, katero je Marija izpregovorila: „ecce ancilla Domini“, „glej dekla sem Gospodova“ — kaj nam kaže družega, kot tisto mišljenje polno ponižne pokorščine, ki je spremljevala Marijo pri vsem njenem dejanju in nehanju? — Pred vsem pa imamo na Jezusu najvzvišenejši vzgled vsestranske pokorščine. Saj celo njegovo življenje ni bilo nič družega, kot neprestana, radovoljna in vesela pokorščina nasproti volji njegovega nebeškega očeta. Ko vstopi na ta svet, daruje se mu v pokorščini in mu zakliče: „Glej pridem; — v začetku bukev je pisano o meni, da storim, o Bog! tvojo voljo“. (Hebr. 10, 7.) In ko se je začelo trpljenje, ter je bilo treba zapustiti ta svet, moli zopet: „Ne moja, ampak tvoja volja se zgodi“. (Luc. 22, 42). „Jezus se je samega sebe ponižal ter je postal pokoren do smrti, da, do smrti na križu“ (Phil. 2, 8, 9). Pa on ni bil le pokoren Bogu svojemu nebeškemu očetu, ampak tudi ljudem; bil je podložen svojim starišem (Luc. 2, 51). Ta njegova podložnost in pokorščina nasproti starišem bila je popolna, saj je bila pokorščina vélovečenega Boga. To ni bila zgolj zunanja pokorščina in ne znabiti prisiljena, ampak notranja, odkritosrčna in resnična, tako, da je pritrjeval tudi njegov razum in njegova volja. Tudi ni bilo le samo kaj slučajnega, ampak celo mišljenje in življenje Gospodovo bilo je pokorščina: „Moja jed je (tako je govoril o sebi samem), da storim 'voljo tistega, ki me je poslal, da dopolnim svoje delo'. Konečno,

bil je Jezus podložen ne le najsvetejšim med ljudmi, svojim starišem, marveč tudi ubogim grešnikom in nevernikom. Celó, ko je od Pilata obsojen v smrt, priznava v njem oblast od zgoraj, čeprav je uporabljena zoper vso pravico in postavo. (Prim. Joan. 19, 10, 11).

Kolika pokorščina nam torej odseva iz svete družine, in kako bi se morali tudi mi čutiti dolžne, vaditi se v pokorščini: v pokorščini do Boga, v pokorščini do starišev in predstojnikov, do duhovskih in svetnih oblastev. Učimo se torej pokorščine od sv. Jožefa in Marije, pred vsem pa od Jezusa, najpokornejšega. Tako našli bomo mir in zadovoljnost v svojih dušah in v svojih družinah, in prihranili si bomo marsikatero žalostno skušnjo, marsikatero bridko prevaro. Ker tudi o pokorščini velja, kar velja o materi pokorščine, o ponižnosti: „Kdor se povišuje, bode ponižan; in kdor se ponižuje, bo povišan.“ (Matth. 23, 12.)

6. Še ene čednosti se moramo učiti od svete družine, in to je spoštovanje in ljubezen do dela. — Delo je človeku potrebno za njegov duševni in telesni razvoj, za njegovo časno in večno srečo. Brez dela poloti se človega neka topost, ali pa postane žrtva pregreh, kakor že pravi znan pregovor: „Lenoba je mati vseh pregreh.“ Ljubezen do dela je zato največje važnosti, ne le za posameznega človeka, ampak tudi za družino in za celo človeško družbo.

Toda razloček je med delom in delom. Tudi nespametna žival dela in se muči; toda ne vé, zakaj; in z njenim življenjem vred ji je vzeti tudi sad vsega dela. Ni pa tako pri človeku. Kakor je vstvarjen za večni, nadnarurni namen, tako mu bodi tudi delo sredstvo in pripomoček, dospeti do njega. Zato je hotel Kristus, ki je iz ljubezni do nas podoba hlapca naše vzeti, tudi na nadnarurnen način delo oplemeniti in posvetiti s svojim božjim vzgledom, ker se je tudi on, gospod vseh stvarij, podvrgel postavi dela ter nam ob enem pokazal, kakošno bodi naše mišljenje pri delu. Po grehu naših prvih starišev je delo pred vsem pokora: in ta, ki je prišel zadostit za grehe celega sveta, hotel je tudi to pokoro naše vzeti in nas učiti, naj tudi naša dela spremlja duh pokore. Delo in delavnost je tudi močen jez proti grehu in bogata prilika za raznovrstne čednosti; in on, ki je prišel premagati greh in kazati pot k dobremu, hotel nas je tudi s svojim lastnim vzgledom povabiti k delu, in z delom k čednosti.

Iz teh nadnarurnih nagibov izbral si je Jezus revno družino, v kateri je hotel priti na svet in živeti v njej; družino, v kateri je bilo treba delati ne znabiti samo za razvedrilo, ampak iz potrebe: navadno in zunanje, ne duhovito delo; nizko in priprosto ne čislano delo; delo trdo in mučno. Da, tudi sv. družina je prav dobro vedela

in okušala, kaj se pravi služiti si svoj kruh v potu svojega obraza. Zato morali so delati vsi. Delal je sv. Jožef, „tesar“. Delala je Marija, kakor mora delati vsaka mati in žena ubogega rokodelca in skrbeti za deco in hišo. Delal je Jezus, „tesarjev sin“ (Matth. 13, 55.), ali „tesar“, kakor se pri evangelistu Marku (6, 3.) naravnost imenuje.

In v katerih čednostih se je vadila sv. družina pri delu? Pri tem ni mislila samo na vsakdanji kruh, na zemeljsko življenje. Njene oči bile so obrnene kvišku, k Bogu, očetu nebeškemu, in njena dela bila so ob enem služba božja. Priči neskončnega zatajevanja in poniževanja Jezusovega, Jožef in Marija ne le nista mrmrala zoper Boga, da ju je pustil živeti v revščini in njima odkazal trdo delo, ampak udala sta se voljno in v ponižni molitvi v njegove najsvetejše sklepe in naredbe. S tem hotela sta častiti nebeškega očeta, kakor tudi njegovega sina, ki je bil bogat, pa je zavoljo nas postal ubog, da bi mi po njegovi revščini obogateli, kakor pravi apostol (II. Cor. 8, 9). — Dela Jezusova pa so bila celo en del njegovega zveličalnega delovanja za nas. Da, bila so nam posvečena, bila so odmenjena nam storiti delo znosneje in lažje; z njegovim vzgledom nas tolažiti, ohrabriti in ojačiti; in pokazati, da človekove srčice in veljave ne napravljajo posvetni darovi, ampak nebeški, da torej po nebeških hrepenimo.

Učimo se, predragi v Gospodu! od sv. družine, kako naj cenimo delo tudi mi, s kakšnim mišljenjem naj je opravljamo in prenašamo trude in težave, ki so z njim združene, da nam bode rodovitno ne le za čas, ampak tudi za večnost. In če nam usojeno delo — usojeno vsakemu, jednemu na ta način, drugemu na on način, jednemu več, drugemu manj — včasih že preseda; ako nas napolnjuje z nevoljo ter žuga nas potreti — o tedaj ne pozabimo, da Kristus naš Gospod pri hudem delu našega odrešenja ni prelival le potu, ampak krvavi pot; da njegovih rok niso pokrivali le trdi žulji, ampak so mu grozoviti žebli prebodli roke in noge, in da je bil mesto hladeče vode žolč in jesih njegova pijača, njegovo počivališče pa križ!

Pokazal sem vam, koliko je ležeče na družini, kateri kdo pripada. Pojasnil sem vam dalje, da je sveta družina tista družina, katero naj si vzamejo vse druge družine za vzgled. Štejmo se nekako za ude svete družine in obnašajmo se torej vsikdar tako, da je bomo tudi vredni. Družinskim očetom bodi sveti Jožef vzgled očetovske čuječnosti in skrbljivosti, materam preblazena De-

vica Marija vzor odkritosrčne ljubezni, pobožne sramožljivosti, ponižne podložnosti in popolne zvestobe, otrokom konečno Jezus vzor pokorščine, katerega naj občudujejo, časte in posnemajo. Bogatinci naj se učé od svete družine čislati čednost bolj kakor bogastvo. Potolajijo naj se naposled tudi ubožci, ko vidijo, da sta tudi Marija in sv. Jožef njim enako se morala boriti s trudi in skrbmi za vsakdanji kruh.

Ostaja mi le še eno, opozoriti vas na neko družbo, ki se je osnovala nalašč za češčenje svete družine. Imenuje se: „splošna pobožna družba sv. družine“, in ima lep namen, krščanske družine tesneje skleniti s sv. družino, ali velikeveč le te popolnoma nji posvetiti, da tudi Jezus, Marija in sv. Jožef te sebi posvečene družine varujejo in ljubeznivo za nje skrbé, kakor za svojo lastnino.

Sveti Oče obdarili so to družbo z mnogimi odpustki in duhovnimi milostmi ter so jo že večkrat prav toplo priporočili.

Ker bodete podrobneje o imenovani družbi izvedeli od svojih dušnih pastirjev, rečem danes le toliko, da bi me močno veselilo, ko bi se našlo tudi v naši škofiji prav mnogo družin, ki bi tej družbi pristopile ter čednosti sv. družine častile, ljubile in posnemale; in zaradi tega vas za to tudi kar naravnost prosim. Saj si ni mogoče misliti ničesar, kar bi blažilneje in krepkeje vplivalo na krščanske družine, kot vzgled svete družine, ki stoji na vrhuncu popolnosti v vseh čednostih.

In tako sklenem s tem, da vam še enkrat živo priporočim posnemanje sv. družine ter vas izročam njenemu varstvu.

Blagoslov vsemogočnega Boga, Očeta in Sina in svetega Duha, pridi nad vas in ostani vsikdar pri vas. Amen.

V Ljubljani, prvo predpepelnično nedeljo, dne 21. januarija 1894.

† Jakob, knezoškof.

Opomba. „Domoljub“ je tukaj objavil prelepi postni pastirski list prevz. knezoškofa ljubljanskega. Namenjen je kakor nalašč krščanskim družinam in teleti je, da pismo rade prebirajo tudi slovenske družine. Mož in žena, oče in mati, otrok in posel, star in mlad, vsakdo najde v tem pastirskem listu lepih naukov, kako naj živi, da bo v družini na svojem mestu. — Pozneje se bode tudi osnovala cerkvena družba svete družine, o čemer bodo duhovni pastirji seznanili svoje vernike.

Listek.

Slovo.

Bilo je 16. aprila 1770. Pred cesarsko palačo na Dunaju se je zbralo mnogo ljudstva. Na obrazu vsakega brati je veselje in radost. Visoki gospodje in bogato opravljene gospé vsake starosti se vozijo v krasnih kočijah v palačo, pred katero stoje vojaki v najlepši opravi. A na stopnjicah noter do cesaričinega stanovanja čakajo dvorniki mogočne cesarice Marije Terezije. Gori v prostornih cesarskih dvoranah, kjer se vse lesketa v zlatu in srebru, je že zbrane mnogo gospóde iz najvišjih krogov. Nekoga pričakujejo. Ura udari šest. V tem pripeljejo lepo rejeni belci v posebno krasnem vozu mladega častnika. Njegova obleka je iz rdečega baržuna (žameta), a gumbi pri telovniku in ročaj njegovega meča blesketa se v bliščečih demantih. Lahkotno stopi iz voza mladi plemenitaš, in častniki ga z globokim spoštovanjem spremljajo v dvorano.

«Plemeniti gospod poslanec presvetlega kralja Ludovika XV.», šlo je po dvorani od ust do ust. Nato naznani cesarski klicar zbranim gostom, da prihaja cesarica.

Marija Terezija vstopi naslonjena na ramo svojega sina Jozefa II., a njej sledi vsa njena družina. Takoj potihnejo vsi po dvorani. Francoski poslanec jo nagovori v svojem jeziku in na to mu cesarica kratko odgovori ter se obrne v stran, da prime roko mlade deklice, katero vede k francoskemu poslancu.

Deklica je izredno krasno oblečena, a bleda in razburjena. Poslanec jej izroči malo, z dragimi kameni obrobjeno podobico. Deklica spregovori nekaj besedij v zahvalo in obesi dragoceno podobico okoli vratu. Podoba je predstavljala k večjemu 17. let starega mladeniča, kraljeviča Ludovika francoskega, in deklica, kateri je poslanec izročil nato še malo pisemce, je Marija Antonijeta, nadvojvodinja avstrijska, hči Marije Terezije; danes zvečer se bode namreč praznovala zaroka z Ludovikom, kraljevičem francoskim. Na obličju cesarice brati je bilo veselje, ker se ji je vendar posrečilo po tolikem naporu, svojej komaj 16 let stari hčeri pridobiti prestol tedaj najslavnejše države v Evropi. Radostna se je jela visoka družba na tihem meniti o veliki sreči, katera je zadela ljubljeno hčerko njih vladarice. Cesarčina se je naposled nekoliko umirila, vendar le s težavo ji je bilo moč upokojiti vihar, ki je divjal v njenem srcu. Ko Jozef vidi svojo ljubljeno sestro vso potrto, stopi prijazno k njej, ter jo vede iz dvorane.

Zvečer bila je na dvoru velika slovesnost; po gle disčih vršile so se slavnostne predstave, in ves cesarski Dunaj bil je razsvetljen; s kratka, vse je plavalo v neskončni radosti in veselju.

Drugi dan potem podpisala je Marija Antonijeta pred zbranim dvorom, da se odreče vsaki dedščini po svojih stariših, ter ob jednem prisegla, da prizna od tedaj Francosko za svojo domovino, da hoče živeti in umreti v oni deželi, kjer je dosegla pri plemenitnikih

in velikaših strast, a pri ubogem zatiranem ljudstvu beda in revščina svoj vrhunec.

Minoli so na to zopet trije dnevi. V dvorni cerkvi vršila se je slovesna zaroka Marije Antonijete z Ludovikom, katerega je namestoval nadvojvoda Ferdinand.

V ubranih glasovih glasile so se doneče orglje, dišeče kadilo se je vzdigalo v velikih oblakih kvišku, a pred oltarjem so stali kardinali in škofje iz celega cesarstva vtopljeni v molitev. Mlada cesaričina klečala je zamisljena, a njej na strani cesarica sama, njena mati. Roke imela je krčevito sklenjene in ustnice so se jej pregibale v vroči molitvi za srečo svoje ljubljene hčere.

Slovesni obred se prične. Kardinal jame poročati in jo vpraša, ali hoče vzeti Ludovika, kraljeviča francoskega, za moža. Glasni «ja» izvije se cesaričini iz ust. V slovesnih glasovih zadone orglje, pevci zapojó in zvonovi v cerkvi jamejo oznanjati Dunajčanom, da je cesaričina Marija Antonijeta postala zaročena družica bodočemu francoskemu kralju. Toda Marijo Terezijo obide neka tajna bojazen, in mogočna cesarica jame se tresti. Bog vé, kaj jo je tako naenkrat napolnilo z grozo in strahom? Je-li morda videla v duhu grozno usodo svoje ljubljene hčere: da bode morala na tnalo položiti svojo glavo?! Kdo bi to vedel! Cesarica povzdigne svoje oči proti nebu in moli, goreče moli, a nebo jej je odgovarjalo le z uganki podobnim molčanjem. Slovesnost je končana.

Cesarica vstane, molitev jo je pokrepčala. Srčna odide s svojim mnogobrojnim spremstvom iz cerkve.

Noč je razprostrla svoj temni plašč čez cesarski Dunaj in mir je kraljeval po mestu. Vse na dvoru zibalo se je že v sladkih sanjah, le v sobi cesarice videti je še luč. Pri vratih stala je postrežnica, ter pazno poslušala, da-li kdo pride. Cesarica nekoga pričakuje. V tem nekdo na lahko potrka na vrata; postrežnica odpre, in nekoliko trenutkov pozneje stoji pred cesarico starček sivih las. Bil je to doktor Gasner, jeden izmed onih mož, ki so bili na glasu, da jim je prihodnost odkrita. Marija Terezija pa je ljubila skrivnosti in verovala je resno, da bivajo nekeve višje moči, od katerih je usoda človekova odvisna.

«Gospod», ogovori cesarica prisleca, «videla sem vas danes v dvorni kapeli, bili ste tamkaj in lahko uganete, česa od Vas želim. Videli ste mojo ljubljeno Antonijeto; kaj ste brali na njenem obličju?»

«Ali je Vaše veličastvo trdno prepričano, da nam je mogoče odkriti prihodnost?» pravi cesarici sivolasi prislec.

«Dà, gospod, jaz sem tega trdno prepričana in zaradi tega ukazala sem Vas semkaj poklicati. Kajpada, o tem ne sme moj sin, Vaš cesar, ničesar zvedeti, ker on prezira Vaše znanje. Glejte, gospod, v cerkvi me je nekaj prijelo kakor z železnimi kremplji, tako, da mi je kri zastala po žilah. Bojim se, gospod doktor, — povejte mi, kaka osoda je odločena moji hčeri, toda govorite mi

odkrito, ne prikrivajte mi ničesar — meni se dozdeva, da nimam pričakovati nič dobrega.

Častitljivi starček povesi svojo sivo glavo k tlom ter molči; a cesarica nestrpno pričakuje, kaj ji boče ta odgovoril. Naposled povzdigne starček svojo častitljivo glavo, pogleda cesarici bistro v oči ter reče z zamolklim glasom:

«Ne povprašujte me dalje o tem, milostljiva cesarica!»

«Za božjo voljo, prosim Vas in zapovedujem Vam, govorite, gospod doktor, in povejte mi, kaj je bralo Vaše oko v prihodnosti zapisanega. Prosim govorite!»

Tresoče stiskala je mogočna vladarica roko starčkovo, in za malo trenutkov naposled izpregovori starec besede, katere so pretresle z veliko bolestjo čuteče matorino srce:

«Veličastvo, Vašej hčeri odločena je jako trda osoda, a njenega konca moje oko ne more razločiti. Dajte mi odlog, in povrnem se zopet.»

* * *

V krogu svojih dvorjanov, ki so zagotavljali Mariji Antoniji le srečo in radost na francoskem dvoru, izginile so Mariji Tereziji, skrbni materi, temne slutnje, ki so jo navdajale ob zaroki ljubljene hčere. Dan na dan so se vrstile slovesnosti na cesarskem dvoru dunajskem, vsak dan je prinašal mladi nevesti novih radostij: skrbna mati hotela je namreč na tak način svoji hčeri odstraniti misel, da se bo morala v kratkem ločiti od nje — morda za vedno.

Prišel je 26. april, dan cesaričinega odhoda. Zopet je pred cesarsko palačo zbranega mnogo ljudstva, toda danes je taisto ljudstvo, ki se je pred nekaterimi dnevi veselilo cesaričine zaroke, tiho in z žalostnim srcem pogleduje v krasno palačo, kjer se s solzami v očeh poslavlja hči od jokajoče matere. Na mramornatih stopnjicah stojita obe, jokajoč in objemajoč se. Težko slovo; kar ne morete se ločiti druga od druge. Naposled se vendar ojunaki hči, objame in poljubi še enkrat jokajočo mater, poslovil se od svojih zlahčnikov ter stopa v hitrih in trdnih korakih po stopnjicah navzdol — in voz je odpeljal ljubljeno hčer za zmirom izpred očij žalostne matere, mogočne vladarice Marije Terezije. Nepremična je stala ter gledala s solznimi očmi za odhajajočim vozom, a naposled si je otrla svetle solze, obrnila se ter ihtje se zasopetala besede:

«Poslovala sem se od ljubljene Antonije za večno, nič več je ne bom videla!»

Kraljičina Antonija in njeno veliko spremstvo dospelo je v Strasburg, kjer so jih sijajno vsprejeli, kajti to mesto je bilo takrat prvo na francoskih tleh. Vsa njena pot, od meje notri do stolnega mesta ni bila sedaj nič drugega, nego jeden sam nepretrgan slovesni spreved; povsod sta se potrudila duhovščina in plemstvo, da sta dostojno pozdravila bodočo svojo kraljico. Marija Antonija čutila se je srečno, dà, otroško srečno, — a ona ni zapazila, da stoji «tretji stan», prosto ljudstvo, le oddaljeno. V Pariz došedšo cesaričino objame ves vesel Ludovik XV., tedajni kralj francoski, — a ni se sramo-

val tistega dne z grofico Dubarry, neko nesramno žensko, skupaj kositi. Kmalu je zapazila mlada kraljičina, da jo ne obdaje okoli in okoli nič drugega nego strast, pobotnost in nesramno življenje, zaradi tega se je s tem večjo ljubeznijo oklenila svojega dobrosrčnega moža. Nečedno življenje Ludovika XV. je bilo obema na vso moč zoprno in vsled tega sta se oba novoporočenca vedno ogibala kraljevega dvora.

Toda le prekmalu jeli so se zbirati hudourni oblaki nad njunima glavama, oznanjujoč preteči zaton njune sreče. Dne 30. maja leta 1770. zrušil se je pri neki slovesnosti na čast novoporočencema trdni most čez reko Sen, ki teče skozi mesto Pariz. Na stotine ljudi je našlo v podrtinah svojo smrt, in nevolja tlačenegega ljudstva jela je naraščati od sedaj od dne do dne.

Ludovik XV. je izdihnil svojo dušo. Naslednik njegov bil je njegov vnuk, mož Marije Antonije. Pri kronanju v mestu Reimsa zarezala je težka krona mlademu vladarju krvavo progo na čelo, in vsi okoli stoječi dvorjani so obledeli, smatrajoč to kot slabo znamenje.

«Krona me tišči», tožil je kralj in Marija Antonija je pisala na Dunaj svoji materi sledeče besede:

«Molite za svoje nesrečne otroke!»

In od leta do leta postajalo je mehkeemu kralju težavnejše breme krone. Draginja, lakota, veliki državni dolgovi in nevolja nestanovitnega francoskega ljudstva, grenile so mlademu kralju njegovo vladanje. A to še ni vse; razburjeno ljudstvo vzelo je naposled njemu in njegovej soprogi celo njegovo dostojanstvo, in hčer mogočne vladarice Marije Terezije imenoval je navadno vaak Francoz le «Avstrijanko». Njena mati in njen brat Jožef sta že počivala v hladni zemlji; res ni bilo drugje naju rešitve, kakor na begu. Toda v zadnjem trenutku izpodletel jima je ta poskus, in oba sta se morala pod nadzorstvom narodne straže povrniti sramotno nazaj v Pariz. Tu jima je bila odvzeta vsaka nada na rešitev: kralja in kraljico vrgli so v ječo, ju obsodili in konečno — umorili.

Težko je najti še kako življenje, ki se je pričelo v takem sijaju, ter končalo v taki bedi. In to je pač dovoljno spričevalo za deželo, ki je bila zmožna storiti tak vnebovpijoč zločin!

Podobe iz življenja

(Dalje.)

8. Dragoceni plašč.

Bilo je po zimi prejšnjega leta, ko je jeden gost v hotelu «Pri angloški kraljici» po obodu pogrešil svoj plašč. Vse preiskovanje in pozvedovanje, da bi našli tatu, bilo je zaman. Brezdvomno je kak tat, ki je tudi pri onej mizi obedoval, prilastil si tuji plašč.

Na večer tistega dne, ko je bil oni plašč ukraden, prišel je k ubožnemu krojaču v 4. nadstropju neke hiše v Zidarski ulici lepo napravljen gospod z velikim novim plaščem in zahteval, da naj mu krojač iz plašča naredi kratko suknjo, ostalo suknjo pa naj nazaj dà.

Pošteni krojač se je sicer čudil temu ukazu, da naj ono lepo novo suktnjo tako pohabi. Vendar je vzel gospodu mero za kratko suktnjo in mu obljubil, da jo naredi tekom tedna.

Drugo jutro spravi se krojač na delo in začne suktnjo parati. Toda kdo bi popisal njega čudenje, ko je hipoma zapazil, da je bilo med suktnom in podlago vse polno novih bankovcev. Čim bolj je rezal, tem več bankovcev je bilo všitih. Zbal se je in naglo je šel s plaščem na policijo, da ji naznani čudni dogodek.

Ko je prišel oni dan, ko bi bilo moralo delo biti gotovo, prišel je naročnik in že se je hotel jeziti nad ubogim krojačem, ker ni dela zvršil in je suktnja še cela na zidu visela. Toda kar naenkrat se odpró vrata stranske sobe in dva policaja vstopita ter primeta naročnika, češ da je on ponarejevalec denarja, ker vsi všiti bankovci bili so ponarejeni. Ta pa se prestraši in se roti, da je on le navađen tat, ki krade obleko, ne pa ponarejevalec denarja.

Ta dan opoldne sta prišla dva elegantno napravljena gospoda v hotel »pri angleški kraljici.« Jeden njiju je imel oni novi plašč na sebi, in koj so pritekli natakariji, so ga mu vzeli lepo z rame in obesili na klin. Komaj se ta dva gospoda vsedeta, vstane od mize neki drug gospod, stopi k plašču, ga otiplje in pravi: »To je pa moj meni ukradeni plašč!« Ni še dobro izgovoril, že stopi jedeq onih dveh gospodov k njemu rekoč: »Potem vas pa jaz v imenu postave primem kot ponarejevalca denarja. Tu je moje pooblastilo. Jaz sem policijski komisar N.«

Pri tem se pa odpró tudi vrata, dva policaja vzameta hudodelca v sredo in ga odpeljeta v ječo. Ko so preiskovali sobo, koder je oni bival, dobili so mnogo ponarejenega denarja. Tako je bila njegova hudobija skazana.

9. Strela ubila bogokletnika.

Dne 1. avgusta l. l. so poročali listi tale dogodek V Bistrici na Srbelem je pred nekaterimi dnevi silna toča napravila neizmerno škodo polju in vinogradih.

V istem času je bilo mnogo kmetov zbranih v neki gostilni. Razno so ugibali, kaj je vzrok nesreči. Nekateri so celo kleli svetce in coprnice, ki delajo hudo uro. Najhujše se je znašal gostilničar sam. Drznil se je celó, Boga preklinjati. Vzel je puško in šel pred vrata rekoč: »V Boga bom ustrelil, tedaj bo vendar le nehala huda ura.« Z njim je šel iz hiše neki cigan radoveden, kakšen bude konec. Z grdo kletvijo gostilničar napne puško; a v istem hipu se zabliksne; strela udari — in gostilničar je ležal na tleh mrtev; strela je ubila tudi radovednega cigana. Bog je še vedno gospodar nad svetom, naj si ga tudi nekateri dandanes odstavljajo.

10. Govoriti in delati je dvoje.

V Curihu na Švicarskem so imeli vegetarijanci svoj skupni obed. Prišel je tudi neki župnik z dežele. Pri obedu je sedel poleg imenitnega gospoda, čegar prsti so se lesketali v zlatu in dragih kamenih, župnik z dežele. Po nekem govoru, ki ga je imel omenjeni gospod ob koncu obeda, spoznal je duhovnik, da je tako srečen da sedi poleg najspretnjšega in najbolj znanega voditelja neodvisnih socijalnih demokratov v Curihu. Naglo vstane ter ogovori svojega soseda: »Gospod X., vi hočete pomagati revežem, tudi moja želja je to, vedno delam na to. Pokaži pa to precej v dejanju, čujte, snemiva oba svoje prstane ter jih darujva, da se prodá in se preskrbi zanje kruha za delavce, ki ne morejo dobiti dela!« — Župnik je storil, kakor je govoril ter daroval vso svojo zlatnino. Zasulil jo je tudi socijalno-demokratskemu voditelju; mož je bil v zadregi, tako lepo priliko je imel pokazati v dejanju svojo ljubezen do revežev, — a hudo je toliko žrtvovati! Izgovarjal se je nekaj časa, dal pa ni nič. Še bode sukal svojo junaško, v zlatu in briljantih se bliščočo pest, ko se bode potezal in bojeval »v imenu revežev« proti roparjem. — Govoriti in storiti je dvoje, vsaj pri takih možeh. In z nazori takih junakov osrečujejo zlasti od zadnjega socijalno demokratičnega shoda v kazini tudi nas Slovence!

Gospodarske in obrtnijske stvari.

Kmet o lovskem zakonu.

(Konec.)

Se nekaj. V vseh drugih slučajih, tikajočih se cenitev, vršijo to častno nalogo osebe, ki so v tej stroki skušene. Pri škodah, ki je napravlja divjačina, pa je to ravno narobe. Navadni cenitec so ali lovci in njih prijatelji, ali pa od gosposke poslan uradnik, ki v tej zadevi nima potrebnihkušenj. Za podlago se vzame bližnje kupne cene, n. pr. pri vadnih drevesih, tega pa nobeden ne premisli in se nikoli ne jemlje v poštev, da pri presajanju sadnega drevoja dobra tretjina ne raste. Zatorej se mora na gotovem mestu dobro rastoče drevo to-

liko višje ceniti, in pravično bi bilo, dostaviti, koliko let je drevo že po presajanju rastlo, toliko večjo vredost ima! Sploh pa bi morali cenilni možje biti veščti svoje stroke, do katere imajo tudi ljubezen, ne pa mržnjo, kakor se je dosedaj vselej pokazalo.

Najbolj nezaupni pa smo gledé na novi lovski zakon zato, ker se vsa oblast izvrševanja hoče izročiti političnemu oblastvu. Kajti to oblastvo zeló strogo izvršuje lovski zakon. Vrh tega pa je to izvrševanje zakona z ozirom na stranke — drago, ker tarifi takih ogleđov so navadno jako visóki, tako da manjših škod že iz tega oziira si kmet ne upa naznanjati glavarstvom. Vé namreč žalibog iz mnogokušenj, kako lahko in rado mu izpodrúne ob kamenju

nejasnosti tega zakona — on brez odločne podpore zakona pade, nanj pa se zvrne vsa vsa obilna teža troškov!

Vprašamo slavno gospódo: Ali bi ne bilo prikladnejše, cenejše in uspešnejše, ako se izroči vsaj polovica izvrševanja lovskega zakona županstvom? Prihranilo bi se strankam mnogo potov, cenitev bi ne stala skoraj nič ali pa neznatno svoto in dostikrat bi se stranke poravnale z lepa, brez dragega toževanja. Preskrbeli naj bi se skušeni cenilni možje kmetijskega stanu, kateri zapriseženi morali bi nalogo svojo vestno in pravično izvrševati. Edino kadar bi občinska pot valed napetih strank ne zadostovala, takrat naj bi se stvar izročila v roke glavarstvu.

Slednjič oglejmo si še nekoliko stranki, med katerima ima posredovati novi zakon. Na jedni strani priprosti kmet, ki se ne zua braniti „z uma svitlim mečem“ ter verujoč na pravice svojih dedov, postopa po stari navadi. Na drugi strani pa je družba raznih vrst, katero vso vkup veže najbolj strastna ljubezen do lova. Ker ima ta stranka med seboj mogočih zavezučikov, prišlo je do tega, da ona narekuje nasprotniku kmetu — pravico. Merimo ti stranki po merilu koristi, recimo dobička za državo, po davku. Kmet — če tudi priprost — nosil je največjo težo za državo že od nekdanj, nosi jo in še bode, dokler mu bodo dopuščale m. č., nanj se v tem oziru še preradi zanašajo. In nasprotniki? Koliko pa je njih breme, oziroma korist za družbo, za državo? Zalibog dokazana je resnica, da dostikrat najemnikov lova še le iščejo in morda večših za neverjetno nizko ceno najdejo! Splah pa se lahko reče, da kmet nosi nad dvajsetkrat toliko težko breme, nego lovec, zato pa naj se mu ne zameri od nobene strani, ako s takšno „pravico“ ni zadovoljen, prodano za skledo leč.

Morebiti in v današnjem času ni čuda, da bode se vse eno šlo preko njegovih prošenj in prizivov. V tem si je nekaj kriv sam, ker se o pravem času ne potegne za svojo pravico. Ali goto o vero imamo, da takšen korak ne bo trajen, in to iz dvojnih vzrokov. Prvič se zadira sedanji in nameravani novi lovski zakon preveč v meso njegovih koristij, kar bo najprej redlo splošno nevoljo, drugič pa smemo biti zagotavljeni, da bo on čeda je bolj „izsolan“ po omiki in skučnji, da se bo sam znal braniti. Bolj bode strog novi zakon in bolj bode se ozrl na kmeta, prej ga bodo podrele njegove pritožbe in prizivi od vseh strani.

Dobro vemo, da cela ta važna zadeva leži v rokah poslancev. Gajimo upanje, da ondi ne bode ona sramotilna kovačnica, ki bi kovala kmete zopet in zopet v okove tlačanstva, tem-eč da bodo možje, poslani od kmetov, vse storili, priskrbeti mu pravico. Tudi upamo, da v večini slovenskih poslancev ne bomo našli nasprotnikov kmeta, vsaj vsi večinoma „so izšli iz kmetijskih domov“. Splah pa bo ta obravnava o lovskem zakonu nekako merilo za narodnost, kajti kdor hoče delati za narod, ta ne sme spodkopavati njega temelja: kmetijski stan!

Ne velja za narod „plesati“, malo izda zanj mnogo (ali puhlo) govoriti, temveč dejanja naj veljajo in po teh vas bomo spoznali!

Hribovski kmet.

Kdaj naj se cepiči režejo? Za pomladno cepljenje se morajo cepiči narezati meseca februarja. Najboljši so cepiči iz vrha ali pa vsaj iz vej, obrnjenih proti solnčni strani. Slabotni cepiči, ali taki, ki so odrodenih poganjkov, niso dobri. Kedar smo narezali dosti cepičev, jih povežemo od vsake vrste v poseben snopč ter jih porinemo do polovice v prst na kaceem senčnatem kraju na vrtu. Vrhove, ki mole ven iz prsti zakrijemo s steljo. Ko bi se spomladi zemlja zelo posušila, moramo večkrat cepiče dobro z vodo zaliti. Cepiči tako hranjeni, so dobri za cepljenje še celo v maju. Cepitev s takimi cepiči se veliko rajši prime, kakor če režemo cepiče še le spomladi.

Sredstvo, s katerim se zabrani snetnjavost žita. Snetnjavost je nekaka bolezen žita. Ta bolezen nastane po mali gljivici. Gljivica pride z zrnjem v zemljo in se z rastlino vred razvija. Ako hočemo snetnjavost žita zaprečiti, moramo vničiti te gljivice. Po nekaterih krajih primešajo pšenici, katero hočejo vsejati, apna, tako da se vsacega zrna prime nekoliko apna. Najbolje pa je pšenico pred setvijo namakati v razstopljenem bakrenem vitriolu. Gljivice, ki so tako rekoč kal snetnjavosti, se nahajajo le na zunanji kožici zrnja. Razjodljiva moč bakrenega vitriola razgrize in vniči vse te prostim očim nevidljive gljivice. Kupi si bakrenega vitriola, ki se dobi za malo krajcarjev pri vsakem boljšem trgovcu. Na 100 litrov vode, denemo $\frac{1}{2}$ kg. bakrenega vitriola. Poprej pa moramo bakreni vitriol raztopiti, kar se zgodi v vroči vodi in to raztopljino primešamo mrzli vodi iz kacega potoka, studenčnica ni tako dobra. Za 100 litrov tekočine lahko pripravimo 200 kvintalov (t. j. nekako 9 mernikov pšenice) jih stresemo v veliko kad, zalijemo s tekočino, ter s kolom večkrat pomešamo. Snetnjava zrna, ki pride na vrh vode, pobereemo in odstranimo. V tej tekočini naj ostane pšenica 12 do 14 ur. Potem jo moramo v skednju ali pa na rjuhah posušiti. Ako jo lahko kaj usejemo, zadostuje, da se posuši le toliko, da se zrnja ne sprijemajo. Ko bi pa do setve morali čakati dalje časa, jo moramo popolno posušiti.

Bolne rastline po loncih. Če se začno rastline po cvetličnih loncih osipati, tedaj so bolehe. To pa zato, ker so se pokvarile lasnate koreninice, in sicer valed prepričle hrane, prevelike mokrote, velike vročine, hudega mraza ali valed česa drugega. Navadno prilijejo ob takih slučajih rastlini prav obilo gnojne vode. To je pa ravno slabo. Ako je kaka rastlina medla in kaže, da je bolna, tedaj naj se prst dobro posuši, potem pa vzemi rastlino s prstjo vred iz lonca, odkruši zunanjo prst od kepe in in vsadi rastlino v nov lonec ali pa v starega, katerega pa moraš poprej dobro izprati. V lonec pa deni sveže prsti. Nove prsti bodi okoli kepe le za kaka dva prsta na debelo, zato izberi primerno velik lonec. Kadar si že presadil, prilij dobro, a potem ne prilivaj poprej, dokler ni rastlina pričela rasti, ali pa dokler se prst ni popolnoma posušila.

Vit.

Kdaj je treba konja prekovati? Kakoršne so razmere, tako tudi splah morejo podkve manj ali pa dalje časa neizpremenjene ostati na kopitu. Če je konj

tak, da jih do dobrega obrusi predno preteče mesec dni, ni mu jih v tem času treba s kopita snemati. To velja tudi o konjih plitvega in mehkega roga, kateri kesno raste, ako se ga niso morebiti podkve že šest do sedem tednov držale; kajti potem ga je treba razkovati in mu poprejšne podkve iz nova pribiti. A konji krepkih in zdravih nog, katerim rog naglo raste, naj bi se prekovali, kedar mine prvih stirnajst dni. Pa tudi vsi konji, kateri mnogo ne delajo ali podkve samo toliko obrusijo, da ostanejo dva mesca dobre, naj se pre-

kujejo vsacih stirnajst dni, da rog ne preraste podkev, in ob drugem prekovanju deni železo zopet v ogenj ter podkov vnovič primeri. Ni treba misliti, če konj malo dela, da je zato prekovanje dalje časa nepotrebno, kajti takim konjem rog še mnogo hitreje raste nego li onim, kateri vsak dan pridno delajo. Kmet.

Z smrzo pšenico so naredili v severni Ameriki poskušnje glede njene kaljivosti. Te poskušnje so pokazale, da tudi najsilnejši mrzav prav nič ne škoduje kaljivosti pšeničnega zrna.

Razne novice.

(Poziv slov. katol. polt. društva za Dolenjsko.)

Slovensko katoliško politično društvo za okraj novomeški, krški in črnomaljski s sedežem v Novem Mestu bilo je dne 8. februarja stalno osnovano. Podpisani odbor stopi danes pred Vas, predragi Dolenjci, z uljudno prošnjo, ta za Vas velevatni čin blagovoljno na znanje vzeti, oziroma pristopiti k našemu društvu. Geslo društvu bo: Bog in narod! Na verski podlagi si hočemo pošteno prizadevati za duševni in gmotni napredek svojih milih in vrljih rojakov. Bodite uverjeni, blagi Dolenjci, da nas pri osnovi tega v sedanjih svetovnih razmerah prepotrebne društva niso vodili nikakšni strankarski sebični nameni, le čisto, pristno rodoljubje vdihnilo nam je to preblago misel. Duševni in telesni blagor našega dobrega naroda bodi z božjo pomočjo jedini smoter našemu marljivemu delovanju. Vabimo torej v naš naroden tabor tudi one, ki doslej še niso bili z nami. Zjedinito se na podlagi načel naše katoliške vere! Le v tej edinosti je mogoče v resnici koristno delovati za naš narod; v tej edinosti je mogoče, narodu slovenskemu ohraniti njegov narodni obstanek. Naj že skoraj — skrajni čas je — ppeha domači prepir! Mali narodič smo; če smo se med seboj razdvojeni, kdo nas bo branil, kdo otel? Malo imamo prijateljev na zunaj; če smo si celó neprijatelji v borni hišici domači, postrnemo prej ali slej v zasmeh svojim mogočnim in strastnim nasprotnikom. Le v jedinstvi in bratovski slogi je naša rešitev, naša moč! Bog in narod!

Janez Babnik, župnik, predsednik; Franc Kastelic ml., trgovec, I. podpredsednik; Anton Aleš, dekan, II. podpredsednik; Franc Povše, kanonik, blagajnik. Anton Jarc, trgovec; Jozef Zurec, posestnik; Josip Benkovič, kapiteljski vikar; Viljem Pfeifer, deželni in državni poslanec; Anton Fettich-Frankheim, župnik in Franc Šenbrun posestnik — odborniki.

(Duhovniške premembe v ljubljanski škofiji.) Č. g. Ignacij Fertin, kurat v c. kr. ženski kaznilnici v Begunjah, gre za farnega upravitelja v Fuzine (Weissenfels). Na njegovo mesto pride č. g. Simon Šmitek, kapelan v Mošnjah. Č. g. Josip Knific, kapelan in benefijant v Gorjah, gre za duhovnega pomočnika na Ig-

(Šnops in uboj.) Iz Trebnjega se nam piše: V naši okolici nekje je bivši občinski odbornik, ki ima žganjarijo. Sosedje po cele noči niso imeli miru. Pred tednom pa so vin —, hočem reči vodni bratci, enega ubili, je bilo že po polnoči. Če je zdaj mir; nisem se poizvedel, Vam bom že pisal. Ali ne bi državni in deželni poslanci enkrat sklenili kako tako postavo, da ne bi veljala precej kakih sto tisoč, pa bi vendar kaj zalegla. Pa saj postav imamo že nekaj, samo ni ga, da bi jih izvrševal.

(S Ptujca.) V cenjenem »Domoljubu« smo čitali lani enkrat, da mislijo č. o. minoritje v lepo ponovljeni cerkvi sv. Petra in Pavla preskrbeti si novega orglavca, ki bo gojil dostojno, sveto cerkveno petje. Z radostjo smo vsprejeli novico, da je ta služba že tudi razpisana z opombo preč. cerkvenega predstojništva, da ima cecilijanec prednost. Dani se tudi pri nas. Ker je služba dobra, upamo, da dobimo organista, ki svoj poklic umé. Bog daj in sv. Cecilija!

(Premoženje Rotsildov) znaša deset milijard frankov, t. j. kakih 5 tisoč milijonov goldinarjev. Narodnogospodarski pisatelj Meier je izračunal, da bodo leta 1965. Rotsildi že imeli 300 milijard premoženja. Od dohodkov tega premoženja bi lahko zdržali 37 milijonov ljudi. Nedejamo se, da židje osnujejo kje svoje kraljestvo. L. 1800 prednik teh bogatinov ni še skoro ničesar imel. Še le po bitvi pri Waterloo leta 1809 je pokazal svoj čudovit talent za denarne operacije.

(Dobro ga je splačal.) K nekemu posestniku pride agent iz rodu Abrahamovega in ga nagovarja, naj kupi kak stroj. Mož ravno ni nobenega potreboval in to krivonosemu apostolu judovske firme takoj povedal. Toda ta se ne da tako hitro odpraviti in začne razlagati z mladeniško navdušenostjo o izvrstnih in trajnih strojih svoje firme in njih nizki ceni, tako, da gospodar res ne vé, kako bi se ga odkrižal. Tu mu pride dobra misel. »Jeden stroj bi pa vendar véasih potreboval«, reče mu »ker novi čas ima nove potrebe; pokazite zapisnik!« Tako je, vsak čas nam prinese svoje potrebe, hiti ta in mu podá knjižico. Mož dolgo časa išče, pa ne more nič izbrati. »Kak stroj pa iščete?« reče slednjič nepotrpežljivi žid. »Takega, da bi z njim agente iz hiše metal«, odgovori ta. Obraza, ki ga je žid pri teh besedah naredil, ni moči popisati.

(Tržna cena v Mariboru): pšenica 5 gold. 80 kr., rž 4 gold. 50 kr., ječmen 4 gold. 25 kr., oves 3 gold. 30 kr., koruza 4 gold. 50 kr., proso 4 gold. 25 kr., ajda 5 gold. 50 kr., fižol 6 gold. 20 kr., vse po hektolitr.

Prilagodna številka „DUMOLJUBA“ izide dne 15. marcija 1894 zvečer.

Tržne cene v Ljubljani

dné 24. februarija.

	kl.	kr.		kl.	kr.
Pšenica m. st.	7	50	Speh povojen, kgr.	—	64
Reš.	5	80	Surovo maslo,	—	75
Ječmen.	6	—	Jajce, jedno	—	2
Oves.	6	50	Mleko, liter.	—	10
Ajda.	7	50	Goveje meso, kgr.	—	64
Proso.	5	50	Telečje	—	54
Koruz.	5	20	Svinjsko	—	60
Krompir.	1	95	Koštrunovo	—	40
Leča, hktl.	14	—	Pikaneč	—	70
Grah.	14	—	Golob	—	20
Fižol.	8	—	Seno, 100 kgr.	3	20
Maslo, kgr.	—	96	Slama,	—	2
Mast,	—	68	Drva trda, 4 kub. mtr	6	40
Speh sveč.	—	58	„ mehka,	4	80

Loterijske srečke.

Dunaj, 24. februarija:	53,	10,	59,	29,	64.
Gradec, 24. februarija:	3,	21,	67,	81,	34.
Lina, 17. februarija:	56,	48,	79,	72,	30.
Trst, 17. februarija:	50,	29,	5,	45,	25.

Tužnim srcem naznanjam vsem prijateljem in znancem, da je naša ljubljena mati

Katarina Stazinski

iz Vidošč v Beli Krajini

preminola v Gospodu. Rajsko priporočam v pobožno molitev R. i. p.!

Ptuj, 25. svečana 1894

1

O. Konrad Stazinski,
minorit.

Mnogoletno, preizkušeno tešilno obmače sredstvo.

Kwizdov fluid proti protinu

Okrepčujoč za vrtbanje po dolgotrajnem tekanju.

Kwizdov fluid

Cena 1 steklenici 1 gl.

Kwizdov fluid

se dobi v

127 Kwizdov fluid proti protinu. 8-1

Glavno zalogo ima Okrožna lekarna v Korneuburgu.

proti protinu

Cena 1 steklenici 1 gl.

proti protinu

vseh lekarnah

Podfosfornasto-kisl

apneno-železni sirup

prilaga lekarničar Julij Herbabny na Dunaji.

Ta že 22 let z največjim uspehom rabljeni, od mnogih zdravnikov najbolje priporočani prsni sirup raztaplja sluz, upokojuje kašelj, pomanjšuje pēt, daje slast do jedi, pospešuje prebavljanje in redilnost, telo jači in krepi. Železo, ki je v sirupu v lahke si pristavljajoči obliki, je jako koristno za narejanje krvi, raztopljive fosforne apnene soli, ki so v njem, pa posebno pri slabotnih otrocih pospešujejo narejanje kostij. Cena steklenice Herbabnyevoga apneno-železnega sirupa je 1 gl. 25 kr., po pošti 20 kr. več za zavijanje. (Polovičnih steklenic ni.)

Svarilo! Svarimo pred ponaredbami, ki se pojavlja o pod enakimi ali podobnimi ime ti, a so vendar posvoji sestavi in svojem učinku popolnoma različni od naš ga originalnega 22 let obstoječega podfosfornasto kisllega apneno-železnega sirupa. Zanima naj

to soro; vselej izredno Herbabny-jev apneno-železni sirup. Pazi naj se tudi na to, da je zraven stoječa oblastveno protokolirana varstvena znamka na vsaki steklenici in prsno, ne dajte se zapeljati niti z nižjo ceno, niti z družimi pretvezami, da bi kupili kake ponaredbe! 599 20-12 97 7 20

Osrredna razpisjalnica za provinco je: na Dunaju, lekarna „zur Barmherzigkeit“ JULIJA HERBABNY-ja, Neubau Kaiserstrasse 75. Prodajajo ga gospode lekarničarji: V Ljubljani J. Svoboda, Grah, Picoli, Uhalč pl. Trnkoczy W. Mayr; dalje ga prodajajo v Celju: J. Kupferschmid, Baumbachovi dediči; na Reki: J. Gmeiner, G. Prodan, A. Schindler, Ant. Mizsam, lekarničar. F. Prodan, M. Mizsam, drog.; v Brezah: A. Ruppert; na Sovodjem (Gmünd): E. Müller; v Celovcu: P. Hauser, P. Birnbacher, J. Kometter, A. Keger; v Novemestu: A. pl. Sladovica; v Št. Vidu: A. Belchel; na Trbiču: A. Siegl; v Trstu: E. Zanetti, A. Suttina, B. Biasoletto, J. Saravallo, E. v. Leutenburg, P. Prendini, M. Ravasini; v Beljaku: F. Scholz, dr. K. Kumpf; v Ormožji: J. Blahok; v Velikoven: J. Jobst; v Wolfsebergu: J. Huth.

Največji izbor

Prebleke Popravila

L. Mikusch,
tovarna delalnik,
Ljubljana, Meštal trg 15

Najnižje cene

V. zezek:
POVESTI

Andrej Kalan

izšel je ravnokar ter se dobiva komad 20 kr., po pošti 23 kr. v Katoliški Bukvarni in Tiskarni v Ljubljani. — Tudi III. in IV. zvezek sta še v zalogi.

Ob okrajni cesti v župniji **Artič** v okraju Brežice na Štajerskem ležeča

hiša,

z gospodarskim poslopjem in 3 orali njiv in travnikov,

v kateri je za več let bila gostilna in se točilo žganje, se prodá.

Popraša naj se pri **Leonardu del Cottu** v Brežicah. 99 3-1

Semena
zanesljivo kaljiva
po najnižjih cenah

dobé se pri

Mih. Lavriča nasle dniku
v Ljubljani. 98 (3-2)

Razstrelni prah (smodnik)

kakeršen rabijo stavbinski podjetniki. Imejitelji kamnolomov i. t. d., doblva se v e. kr. zalogi v Libelčah pri Spodnjem Dravogradu na Štajerskem ko 60 kr. Kdor kupi 5 ko vkupe, pošlje se mu franco Spodnji Dravograd ne vstevši zaboja. 120 (2-2)

Ker je za streljanje z možnarji in topi dovoljen edino le ta smodnik, depošije se vsakomur, ne da bi trebalo uradne listine.

zadnja cena

R. Miklauc

v Ljubljani, Špitalske ulice šte. 5.

Zaloga vsake baže

gvantnega blaga za možke
in ženske 119 7-2

kakor tudi vse vrste koca, kovtre, srajce, jope, nogovice, svilene in cajgaste rute itd.

po najnižji ceni.

zadnja cena

Pri zlatem drž.
jabolku.

J. PSERHOFER

Zum goldenen
Reichsapfel.

Iekarnar na Dunaju, I., Singerstrasse 15.

Kri čistilne kroglice, poprej **univerzalne kroglice** imenovane, so staroiznane zdravilno sredstvo. — Ze mnogo desetletij so te kroglice splošno razširjene, mnogi zdravniki jih zapisejejo, in malo je rodbin, v katerih ni male zaloge tega izvrstnega domačega zdravila. — Od teh kroglice velja: 1 škatljica s 15 kroglicami 21 kr., 1 zavoje s 6 škatljicami 1 gid. 5 kr., pri nefrankovanej pošiljavi po povzetju 1 gid. 10 kr. — Če se naprej pošlje denar, velja s poštne prosto pošiljati: 1 zavoje kroglice 1 gid. 25 kr., 2 zavoja 2 gid. 30 kr., 3 zavoja 3 gid. 35 kr., 4 zavoja 4 gid. 40 kr., 5 zavojev 5 gid. 20 kr., 10 zavojev 9 gid. 20 kr. (Menj nego jeden zavoje se ne more odposlati.) — Prosi se, da se zahtevajo izreono **Pserhoferja kri čistilne kroglice** in gleda na to, da ima vsaka škatljica na pokrovu na navodilu za rabo stoječi imenski pečat **J. Pserhofer** in sicer v rdeči barvi. 96 12-7

Balmam za ozebljine J. Pserhoferja, 1 lonček 40 kr., s frankovano pošiljati 65 kr. — **Trpotčev sok**, proti kataru, hripavosti, krčevitemu kašlju itd. 1 steklenica 50 kr. — **Ameriška maša za protin**, 1 gid. 20 kr. — **Prašek proti potanju nóg**, škatljica 50 kr., s frankovano pošiljati 75 kr. — **Balmam za gušo**, 1 flakon 40 kr., s frank. pošilj. 65 kr. — **Zdravilna esenca (Praške kapljice)**, proti sprijenemu želodcu, slabej prebavljivosti itd. 1 stekl. 22 kr. — **Angleški budezni balmam**, 1 steklenica 50 kr. — **Pijakarski prašek**, proti kašlju itd. 1 škatlja 35 kr., s frankovano pošiljati 60 kr. — **Tannochinin-pomada J. Pserhoferja**, najbolje sredstvo za pospeševanje rasti las, 1 škatljica 2 gid. — **Univerzalni obliž**, prof. Steudela, sredstvo primerno ranam, oteklinaam itd. 1 lonček 50 kr., s frank. pošilj. 75 kr. — **Univerzalna čistilna sol A. W. Bullrich-a**. Domače zdravilo proti posledicam slabega prebavljanja, 1 pak. 1 gid.

Razen tukaj omenjenih izdelkov ima še vse v avstrijskih časopisih naznanjene tu- in inozemske farmaceutične specialitete in se vsi predmeti, ki bi jih ne bilo v zalogi, na zahtevanje točno in po ceni preskrbe. — Pošiljate po pošti zvrše se najhitreje proti predpošiljavi zneska, večje pa tudi proti povzetju. — Če se denar naprej pošlje (najboljše po poštni nakaznici), je poština dosti nižja, nege pri pošiljatih s povzetjem. 22

Zgoraj imenovane specialitete dobivajo se tudi v Ljubljani pri **G. Piccolli-ju**.

Izborno svojo zalogo
raznovrstnih vóz

kritih in nekritih

lično in trpežno izdelanih priporoča prečast. duhovščini in sl občinstvu trdka 2

Fr. Šiške dediči
Marije Terezije cesta št. 6 v Ljubljani.

Naročila izvršujejo se točno po niski ceni. 81 6-6

Josip Janko

urar v Kamniku
Velika ulica

priporoča veliko svojo zalogo žepnih in stenskih ur, budilnic verižic in vseh v to stroko spadajočih stvari po

128 (1) najnižji ceni.

Popravila, tudi najtežavnejša zvršim vestno pod poročtvom.

Priporočilo krojaške obrti.

Podpisani usojam si priporočati se preč duhovščini, spošt. uradnikom in sl. občinstvu z mesta in dežele v izdelovanje vsakovrstne obleke

po poljubnem kroju, natančno in trajno in po delu primerni ceni. Velespošt.

115 **S. Hribernik**,
3-2 krojač v Škofji Loki.

Zaloga in zavod za izvršitev civilnih in duhovniških oblek za prečast. duhovščino

„pri rudečem križu“

Viljema Skarda

IV., Waltergasse 1, Dunaj, IV., Favoritenstrasse 23

priloga za pomlad in poletje 1894:

Civilno in duhovniško ter redovniško obleko za duhovnike

kot: Havelok, vrhne suknje, duhovniške suknje itd.

Liturgično opravo

natančno po cerkveni in predpisih izvršeno:
bireta, kolarje, naprsnice, vsakovrstne
duhovske čepice.

Paramente

preskrbuje po najnižji ceni.

Izvršuje vse iz najboljšega trpejnega
blaga, natančno izdelano.

Naročila izvršujejo se točno; neugajajoče vrame
se nazaj.

Plačuje se tudi na obroke.

Blago po meri je na razpolago.

Ceniki in vzorci na zahtevo
brezplačno. 100 (246)

206 24-4

Objava.

Sch. Kneipp

Previdnost!

Sladna kava, katero izdeluje trdka Frana Kathreinerja in naslednikov v Stadlau-Dunaju, ima zares pred drugimi izdelki merodajno prednost, da ima prav taki podoben okus in je torej najbolje nadomestilo za zdravju škodljivo navadno kavo.

Za tocej morem vsakemu priporočati popolnoma okusni in zdravi Kathreinerjev izdelek in opetovalno izjavljam, da sem zaradi teh prednosti dal gospodu Francu Kathreinerju pravico, pod mojim imenom svoj slad. kavo v celih zrnih, prodajati, sajorej nema nobena druga firma jedine pravice posluževati se mojega imena. S. Kneipp, tat. župnik.

Tudi kot dodatek k navadni kavi se Kathreinerjevi Kneippa sladki kavi odkazuje prvo mesto, ker ima svojstva, katerih dosežani surrogati nikogar nimajo. 4

Vzemi se le bele originalne zavitke s podobo gosp. Kneippa in z imenom **Kathreiner!**

V vsaki župniji ali občini

se nastavi razumna, spoštovana in denarno gotova oseba kot

zaupnik

z dobrim postranskim zaslužkom.

Pismena vprašanja pod
„201.191.“ Graz, postla-
gernd. 103 113